

Gjestfri og nyskapande

Del 1 - Bakgrunn	3
Del 2 - Forslag til tiltak	10
Del 3 - Budsjettforslag	33
Del 4 - Politisk behandling	46
Del 5 - Vedtekne endringer	54

Lom
nasjonalparklandsby

Sognefjellvegen 6, 2686 Lom

Telefon: 61 21 73 00

Epost: post@lom.kommune.no

www.lom.kommune.no

[facebook.com/lomkommune](https://www.facebook.com/lomkommune)

Budsjett 2016 Økonomi- og handlingsplan 2016-2019

Del 1	Bakgrunn for budsjettet	3
1.1	Vurdering frå administrasjonssjefen	3
1.2	Overordna styringssignal og utvikling	4
1.3	Handlefridom i økonomien - prioriteringar	6
1.4	Budsjettprosessen	9
1.5	Målsetting med budsjettarbeidet	9
1.6	Føresetnader for budsjettarbeidet	9
Del 2	Forslag til tiltak frå tenestoområda	10
2.1	Staben til administrasjonssjefen	10
2.2	Støttefunksjonen	11
2.3	Loar skule	13
2.4	Lom ungdomsskule	15
2.5	Loar barnehage	17
2.6	Miljø, teknisk, næring	19
2.7	Helse og velferd	25
2.8	Pleie og omsorg	28
Del 3	Administrasjonssjefen sitt forslag	33
3.1	Prioriteringar og innsparingar i budsjettforslaget	33
3.2	Kraftinntekter og signal om utbytte frå Eidefoss	35
3.3	Budsjett og økonomiplan opp mot den økonomiske handlingsregel	35
3.4	Innstilling frå administrasjonssjefen	36
Del 4	Politisk behandling	46
4.1	Behandling i formannskapet	46
4.2	Behandling i kommunestyret	52
Del 5	Vedtekne endringar i budsjettforslag	54
5.1	Driftsbudsjett	54
5.2	Einingar	55
5.3	Fondskapital	55

Del 1 Bakgrunn for budsjettet

1.1 Vurdering frå administrasjonssjefen

Arbeidet med å få budsjett og økonomiplan 2016-2019 i balanse har vore særdeles utfordrande. Trenden med at løpande utgifter aukar meir enn inntektene held fram. Nedgang i innbyggjartal og inntektssystem, som fører til at mindre distriktskommunar kjem dårlegare ut enn snittet, er vesentlege årsaker til dette. Handlefridomen til kommunen er særdeles avgrensa, særleg med tanke på at ein så stor del av løpande utgifter er knytt til løn og sosiale utgifter. Når denne utviklinga både forsterkar seg og verkar over tid fører det til at kommunen er nødt til å gjera nødvendige strukturelle grep og angripe innarbeidd praksis som innbyggjarar, lag- og organisasjonar forventar. For å imøtekoma denne utfordringa må kommunen prioritere lovpålagte oppgåver først og fremst.

Eg viser til Fylkesmannen i Oppland sin vurdering av Lom kommune i sitt kommunebilde for 2015. Dette er nyttig oppdatering og innhald gode råd til kommunen på fleire område. I min kommentar vil eg vise til følgjande:

Kommunen har hatt høge netto driftsresultat dei siste åra, men vart negativt i 2014. Det tydar at driftsutgiftene i 2014 var høgare enn dei pågåande inntektene. Korrigert for avsetning/bruk av bundne fond og premieavvik var netto driftsresultat -4,2 % av driftsinntektene. Disposisjonsfondet er på eit bra nivå, men har vorte gradvis redusert dei siste åra. Lånegjelda i kommunen er på eit moderat nivå. Kommunen har økonomisk handlefridom, men hadde i 2014 ein ubalanse i drifta som ikkje er berekraftig på lengre sikt. *)

Det mest vesentlege grepet i 2016 og i resten av økonomiplanperioden er endringa innan pleie og omsorg. Ei dreining av tenesta i retning av heimebasert omsorg er nødvendig for å ruste seg til framtida og ei økonomisk drift i balanse samstundes som lovpålagt og forventa tenestnivå blir innfridd. Det er fleire faktorar som må arbeidast systematisk med over tid for å nå dette målet. M.a. er det foreslått å bygge bustader øymerka omsorgstrengande som gjer omstillinga gjennomførbar. Innføring av velferdsteknologi er eit anna døme. Omstillingsprosessen er utfordrande for kommunen og set krav til at alle nivå i kommunen dreg lasset i same retning.

Eg vil og nemne vesentleg høgding av husleige. Kommunen må prioritere å legge leigeprisane på eit nivå som svarar til sjølvkost. Det har over fleire år etablert seg eit nivå som ligg langt under dette, og som fører til at auka nå blir av vesentleg karakter. Tiltaket er likevel nødvendig for å bidra til balanse i drifta av utlegebustader frå kommunen. Einaste «området» med særleg ressursauke i budsjettframlegget er barnehage. Det er gledeleg at ynskje om barnehageplass er aukande – særleg frå dei alle yngste barna. Kommunen er derfor nødt til å følgje opp dette med tilrettelegging og tilsetning av medarbeidarar.

Busetting av flyktningar held fram og kommunen følgjer busettingsvedtaket. Utfordringa med integrering er stor og må handterast godt for å forebygge at målgruppa unngår å bli for store utgiftsposter på andre område. Det er tendens til dette og er noko av forklaringa på registert auke i sosialutbetalingar. For å forebygge dette blir midlertidig auke i ressursen til NAV foreslått.

Kommunestyret har som kjent gjort vedtak om ein økonomisk handlingsregel (dette er nærare omtala i budsjettokumentet). Måla der blir ikkje nådd i 2016. Ser ein utviklinga i økonomiplanperioden vil ein nærme seg måla for fondsavsetning, samtidig som målet på netto driftsresultat blir nådd. Målet for nivå på lånegjeld blir ikkje nådd i perioden. Som følge av betydelege investeringar i 2016 og 2017 aukar lånegjelda til kommunen. For å unngå denne auka må investeringstiltak gå ut. I så fall er det investeringar utan betydelege tilskot og sjølvkosttilnærming ved brukarbetalingar som må prioriterast inn i budsjettet. Investeringar som helsesenter og symjebasseng har ikkje tilskot eller brukarbetalingar i sin finansiering.

Effektivisering og tenesteutvikling vil ha fokus også i 2016. Grunnressursane i kommunen er av marginal karakter for fleire tenesteområde og handlingsrommet dermed noko avgrensa. Bruk av teknologi og digitalisering saman med kontinuerleg utfordring av etablert praksis med fokus på ressurseffektiv tenesteyting vil vera høgt prioritert. Faren med denne ressursituasjonen er at ein ikkje vil ha nødvendig utviklingsfokus og kapasitet til slik arbeid. Tilrettelegging for digitalisering med påfølgjande gevinstrealiseringar må det arbeidast med eit grunnlag for i 2016 slik at ein kan utvikle dette på ein god måte.

Ola Helstad
administrasjonssjef

*) Kjelde: <https://www.fylkesmannen.no/oppland/kommunal-styring/2015-kommunebilder/lom/> (lese: 24. nov 2015)

1.2 Overordna styringssignal og utvikling

1.2.1 Utdrag av finansministeren sin kommentar til statsbudsjettet

”– I budsjettet for 2016 legger vi et godt grunnlag for å møte de omstillingene norsk økonomi står overfor. Budsjettet bidrar til vekst i sysselsettingen og til å motvirke ledighet fra lavere aktivitet i oljevirsomheten. Regjeringen legger fram et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling. Samtidig styrker vi det sosiale sikkerhetsnettet for barn som vokser opp i fattige familier, for rusavhengige og voksne som risikerer å falle utenfor arbeidslivet”

-finansminister Siv Jensen.

1.2.2 KS si uttale til statsbudsjettet

”Det økonomiske opplegget i regjeringens forslag om overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til staten

Regjeringens oppsiktsvekkende omkamp om skatteoppkrevingen innebærer at det i forslaget til statsbudsjett for 2016 trekkes ut 630 mill. kroner av kommunenes rammetilskudd i 2016. Helårseffekten av uttrekket kommer i 2017 og er på 1 080 mill. kr.”

Tekst av Sigmund Engdal

”Uttrekket tilsvarer det regjeringen mener kommunene vil spare ved at skatteoppkrevingen overføres til staten. Overføringen skjer fra 1. juni (ikke 1. juli slik det står i Kommunal- og moderniseringsdepartementets fagproposisjon). Uttrekket gjennomføres etter delkostnadsnøkkelen for administrasjon, miljø og landbruk.

Regjeringen har ved beregningen kommunesektorens besparelse lagt til grunn at det i 2014 er 1 374 årsverk som arbeider med skatteinnkreving, og at gjennomsnittskostnaden per årsverk er 786 000 kroner. KS anslår på bakgrunn av opplysninger fra Finansdepartementet at lønn- og sosiale utgifter for hvert årsverk utgjør i overkant av 640 000, mens «kontorplasskostnaden» (driftsutgifter) utgjør drøye 140 000 kroner.

Uttrekket fra kommunerammen er fordelt mellom kommunene ved bruk av delkostnadsnøkkelen for administrasjon, landbruk og miljø. Generelt er det slik at uttrekk ved bruk av delkostnadsnøkklene i inntektssystemet ikke gir et direkte samsvar mellom det beløpet som trekkes ut og utgiftsreduksjoner i de enkelte kommune. Inntektssystemet og uttrekket skal kun ta hensyn til ufrivillige kostnadsforhold/etterspørselsforhold, og ikke prioritering av området i den enkelte kommune.

Dette vil bety at mange kommuner, gitt at staten tar over oppgaven, vil oppleve at uttrekket er høyere enn det kommunen i dag bruker på kommunal skatteinnkreving. Det vil imidlertid også være kommuner der uttrekket er lavere enn kommunens utgifter.

Når uttrekket gjøres etter administrasjonsnøkkelen legges det implisitt til grunn at det er smådriftsutlempet/stordriftsfordeler i den tjenesten som trekkes ut. I FoU-rapport som Agenda Kaupang har laget for KS om «Konsekvenser av regjeringens forslag om overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til staten» er spørsmålet om smådriftsutlempet/stordriftsfordeler vurdert. Gjennom en spørreundersøkelse kartla Agenda Kaupang hvor mange som jobbet med innkreving i de ulike kommunene. Svarene i spørreundersøkelsen ga ingen indikasjon på smådriftsutlempet på de små kontorene med dagens organisering av skatteinnkrevingen. Men analysegrunnlaget er likevel for svakt til å trekke noen konklusjon om at dette skyldes ufrivillige forhold, og ikke den enkelte kommunes prioritering.

Det er Stortinget som beslutter om skatteinnkrevingen skal overføres fra kommunene til staten. KS og et stort flertall av kommunene mener at kommunal skatteinnkreving fungerer best lokalt, og vi setter vår lit til at Stortinget fortsatt deler denne oppfatningen. Det er først når noe annet blir vedtatt at uttrekk fra kommunerammen blir en realitet. Skulle dette, mot formodning, skje mener KS at det er nødvendig å foreta en gjennomgang av beregningene som ligger til grunn for uttrekket.”

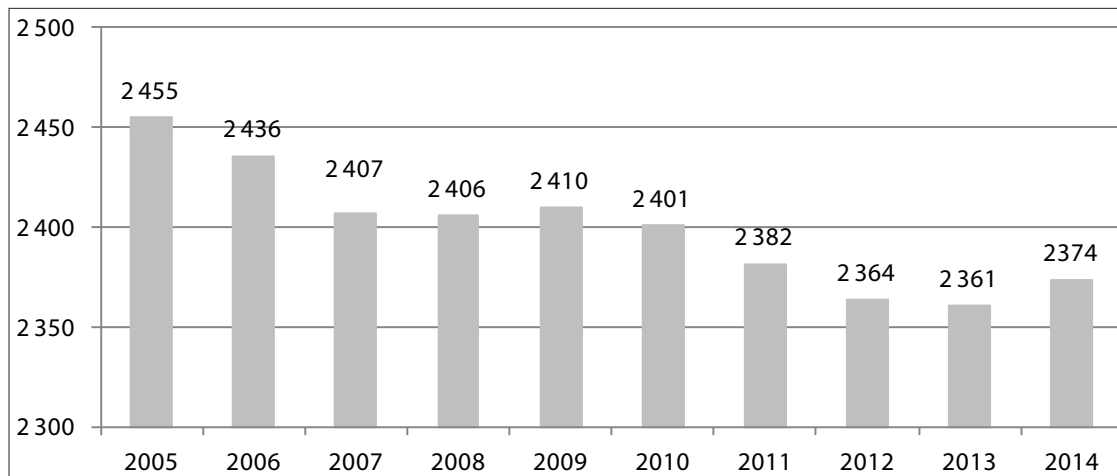

Finansminister Siv Jensen la fram forslaget til statsbudsjett 7. oktober 2015. Foto: Finansdepartementet

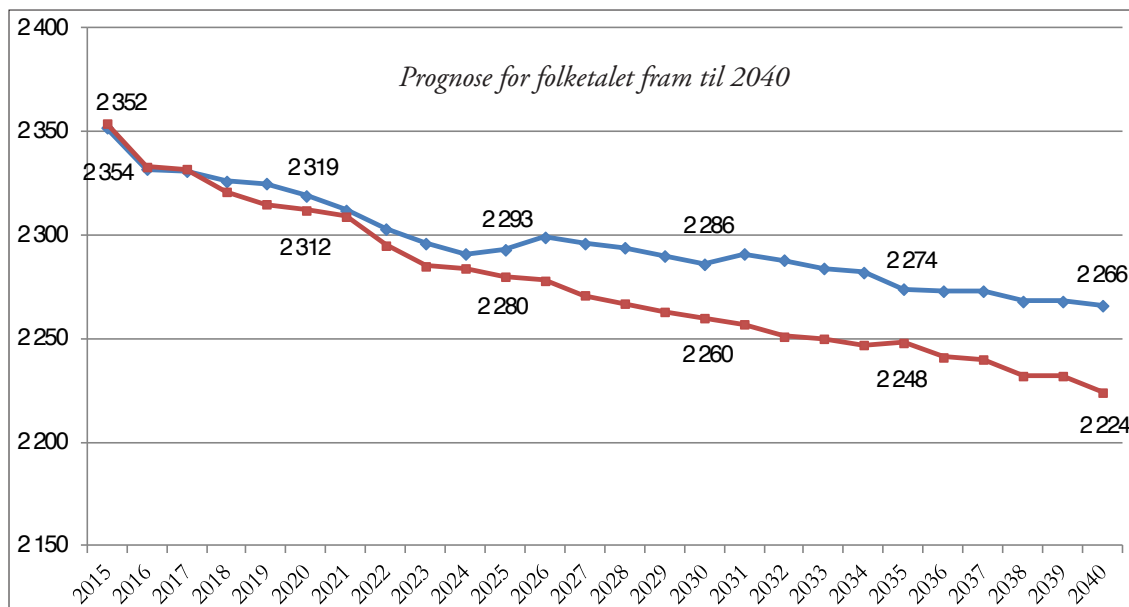

Gunn Marit Helgesen, styreleder i KS. Foto: KS

1.2.3 Utvikling i folketallet

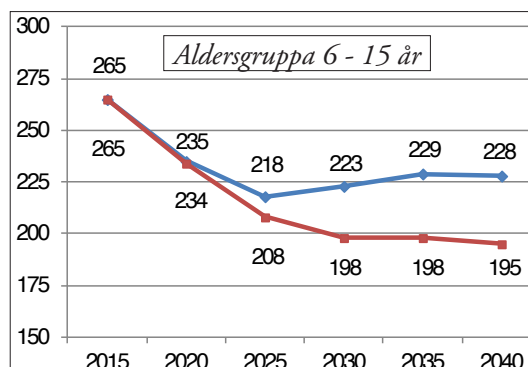
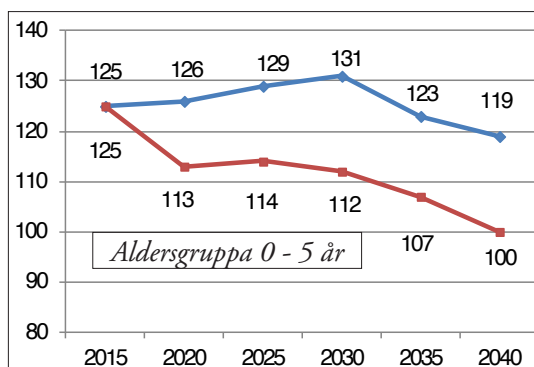

Folketalet i Lom kommune ved utgangen av året fra 2005 til 2013, og ved utgangen av 3. kvartal 2014. (Kjelde: SSB)

Prognosen er basert på dei to alternativa "middels nasjonal vekst" og "sterk aldring". (Kjelde: SSB)

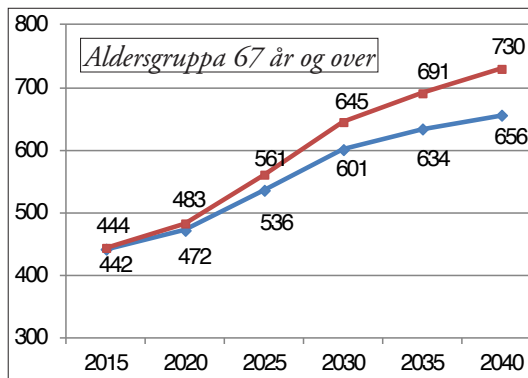
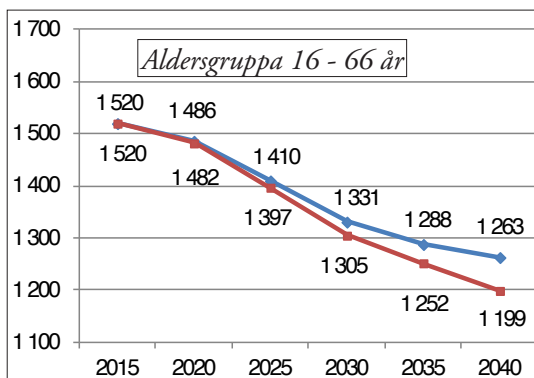
- ◆ Middels nasjonal vekst
- Sterk aldring

Prognosar for folketalet i Lom frå 2015 til 2040 fordelt på aldersgrupper.

Prognosane er baserte på dei to alternativa "middels nasjonal vekst" og "sterk aldring". (Kjelde: SSB)

- ◆ Middels nasjonal vekst
- Sterk aldring

1.3 Handlefridom i økonomien - prioriteringar

1.3.1 Endringar i tilskot frå staten

- Auka i dei frie inntektene til kommunesektoren er på 4,2 milliardar kroner. Sentrale styremakter har i sitt budsjettforslag lagt opp til fortsatt styrking av:
- Helsestasjons – og skulehelsetenesta med 0,2 milliardar kroner
- Rusomsorg og psykisk helse med 0,5 milliarder kroner
- Fleksibelt barnehageopptak med 0,4 milliardar kroner

Føringane i statsbudsjettet er ikkje øymerka, men er frie midlar. Det er gjort vurderingar av desse føringane utan at det er lagt inn som auke på dei nemnde områda. Gjeldande ressursar er vurdert til å vera tilstrekkelege ut i frå ei totalvurdering.

	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Endring
Skatt på inntekt og formue	-47 362 000	-50 221 000	-2 895 000
Statleg rammeoverføring	-71 514 000	-72 700 000	-1 186 000
Inntektsutjamningstilskot	-11 773 000	-11 834 000	-61 000
Skjønstilskot	-700 000	-500 000	200 000
Sum tilskot frå staten	-131 349 000	-135 255 000	-3 906 000

Fornyng i kommunesektoren:

I regjering sitt forslag til budsjett for kommunesektoren, er det lagt opp til at det skal arbeidast med fornyng og utvikling av tenestetilbodet. I Lom kommune sitt budsjettforslag ligg det inne ei betydeleg effekt i omlegging av tenestetilbodet til eldre, der ein oppnår naudsynte innsparingar og får ei meir effektiv drift. Det blir elles arbeidd med digitalisering, der det er mindre innsparingar, men innsparingar i tid som gjer at ein kan få ein betre arbeidsdag eller utført andre tenester på ein betre måte. Arbeidet med kommunen sitt kvalitetssystem har fortsett, det blir arbeidd med digitalisering av delegeringsreglementet, digitalisering innan lønsarbeid m.m. Implementering av e-handel fortsett i 2016. Det er og etablert nytt samarbeid ved at Lom og Skjåk har felles inntakskontor frå 2015.

Skatteoppkrevjar:

I 2015 la regjeringa fram forslag om å overføre skatteoppkrevjarfunksjonen frå kommunane til skatteetaten. Dette vart nedstemt i Stortinget. I samband med budsjettforslaget for 2016, tek regjeringa opp att forslaget om å overføre skatteoppkrevjarfunksjonen til Skatteetaten. I statsbudsjettet er det trekt ut kr 450 000 i overføringane til Lom. Ut frå at dette er ei sak som nyleg vart avvist av stortinget, har vi teke beløpet inn att i vårt budsjett.

Innlemming av øymerka middel til øyeblikkeleg hjelp døgnoophald.

Frå 1.1.2016 vil øymerka middel til øyeblikkeleg hjelp døgnoophald vera ein del av rammetilskotet frå staten. Disse midla har tidlegare vore fordelt gjennom Helse- og omsorgsdepartementet.

Øymerka tilskot til vedlikehald og rehabilitering av skular og omsorgsbygg.

Som tiltak for auka sysselsetting løyver sentrale styremakter middel til vedlikehald og rehabilitering av skular og omsorgsbygg. For Lom kommune er dette beløpet ca. kr 226 000.

Dagaktivitetstilbod til personar med demens.

Det blir lagt opp til at kommunane i 2020 får plikt til å opprette aktivitetstilbod på dagtid for heimebuande demente. I statsbudsjettet er det lagt opp til at ein kan opprette slike plassar i 2016, og kan da søke om tilskot til dette frå Helse- og omsorgsdepartementet.

Forsøksordning med statleg finansiering av omsorgstenestene.

Kommunane er inviterte til å vera med på ei forsøksordning med statleg finansiering av omsorgstenestene.

Psykologar i kommunane.

Gjennom stortingsmelding har regjeringa varsla lovkrav om psykologkompetanse i kommunane frå 2020. Det blir gjeve eit tilskot på kr 300 000 til kvart psykologårsverk.

Auka kompetanse og kvalitet i barnehagane.

Det blir foreslått å ha middel til auka kvalitet i barnehagane. (Sjå kunnskapsdepartementet for meir informasjon).

Informasjons- og rekrutteringsarbeid i barnehagane.

Det er lagt inn i rameoverføringane middel til informasjonsarbeid om barnehagetilbodet, retta mot foreldre. I tillegg ligg det i dette middel til auka rekruttering til barnehagane.

Fleksibelt opptak i barnehagane.

I budsjettet for 2016 er det lagt inn middel for å dekke heilårseffekten ved innføring av fleksibelt barnehageopptak.

Ny naturfagstime.

Regjeringa foreslår å auke timetalet i naturfag med ein veketime frå hausten 2016 for 5.- 7. trinn.

Finansieringa for dette er lagt inn i rameoverføringane.

Forsøk med auka kommunalt ansvar for barnevernet.

Det vil bli sett i verk ei forsøksordning med auka kommunalt ansvar for barnevernet. Eit utval kommunar vil bli plukka ut i forsøket. Middel som BUF-etat nyttar til arbeidet i dag, vil bli overført til kommunane.

Auka tilskot til lærlingar.

Tilskotet blir gjeve til fylkeskommunane, som fordelar disse midlane vidare til lærlingeplassane. Det er lite arbeid med å administrere lærlingeordninga, og tilskotet som blir gjeve gjer det økonomisk enklare å ha lærlingeplassar. Tilskotet vil bli auke med kr 12 500 pr. lærlingeplass.

Integrering.

Det blir foreslått eit ekstratilskot for å auke busettinga av flyktningar i kommunane. På landsbasis er denne auke på kr. 50 000 000. Det er og lagt opp til å auke tilskotet for busetting av einslige mindreårige flyktningar.

Rentekompensasjon for skule- og symjeanlegg.

For 2016 er det og lagt opp til rentekompensasjon for skule- og symjeanlegg.

(Kjelde: Statsbudsjettet 2016)

Situasjonen i Lom.

Som ein ser over, er det lagt opp til betydeleg føringar frå sentral styremakter. Situasjonen for Lom er at endring i rameoverføringane er omlag på same nivå som auke i løn- og sosiale utgifter. I tillegg så er Lom i den drifts-situasjonen at den må takast betydeleg ned. Det er store utfordringar med å få teke inn noko av dei tiltaka som er lagt inn i rameoverføringane.

Det er nedgang i rameoverføringane på grunn av folketalsnedgang. I tillegg så har andre delar av landet veks i folketalet samtidig sin folketalet i landet totalt veks. Dette fører til at kommunar med nedgang, og får mindre overføringar av den grunn at folketalet veks andre stader. Det er ein felles pott som kommunane deler på, basert på folketalet i den enkelte kommune og landet totalt.

Driftsnivået i Lom må som kjent ned. Det blir vist til Årsmelding 2014, der det kjem fram kvar potensialet i Lom kommune er.*)

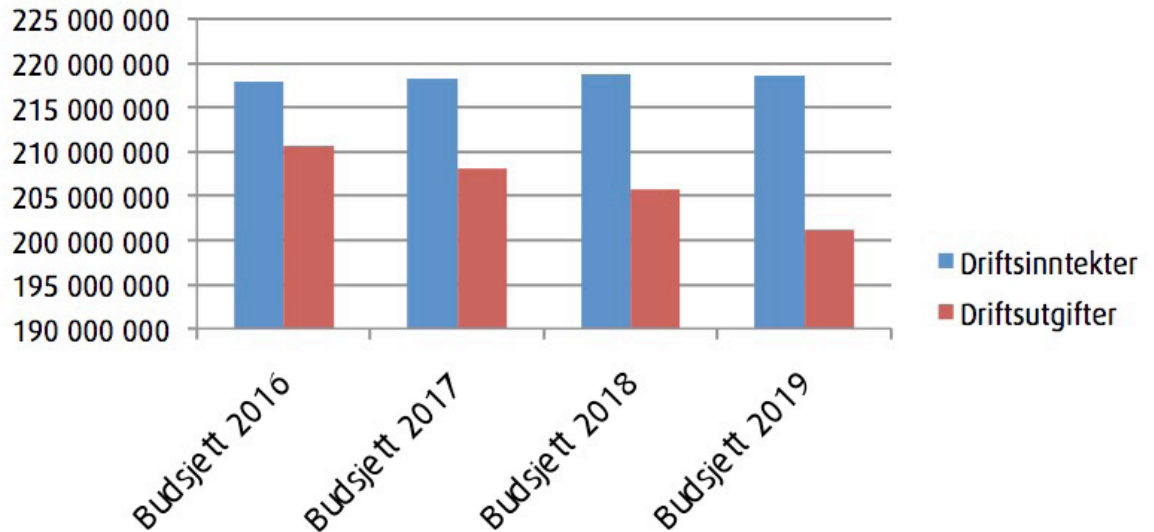
Prosess med omstrukturering av pleie- og omsorg er starta. For 2016 er det budsjettert med ein utgiftsreduksjon på kr 1 600 000. Reduksjonen i 2017 vil vera ytterlegare på 2 500 000 i forhold til 2016. Reduksjonen aukar med kr 2 500 000 kvart år i økonomiplanperioden.

Kommunestyret har vedteke ein økonomisk handlingsregel, der det er sett måltal for netto driftsresultat, maksimal lånegjeld og disposisjonsform. Særleg netto driftsresultat må opp og lånegjeld må ned.

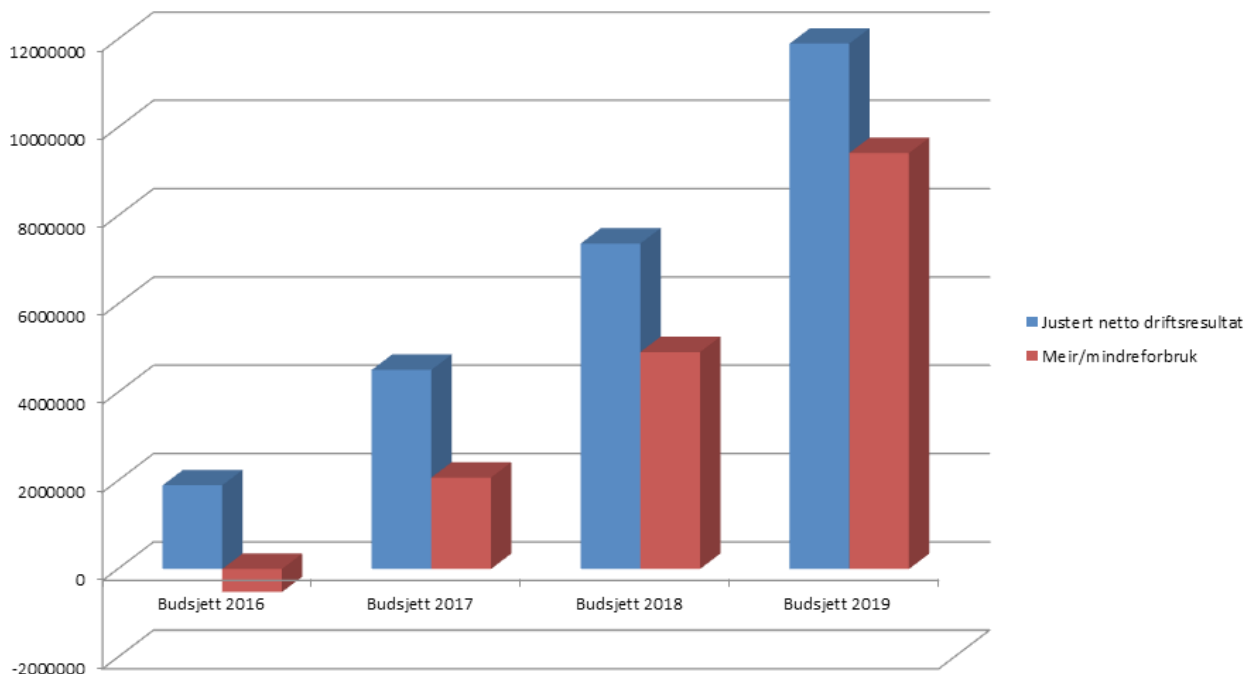
*) Sjå årsmelding 2014, s. 28 og 31.

1.3.2 Utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter og netto driftsresultat i økonomiplanperioden

Diagrammet over syner utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter i økonomiplanperioden. Ein ser betydeleg reduksjon av driftsutgiftene etter planlagt omstrukturering av pleie og omsorg.

Effekten av omstrukturingsarbeidet innan pleie og omsorg blir synleggjort ved diagrammet tover, der vi i 2016 vil ha ein balansesituasjon som må dekkast inn av disposisjonsfond, så vil ein i 2017 ha omlag balanse i drifta. Frå 2017 og i 2018 vil ein ha middel til avsetning på fond.

Diagrammet syner og at netto driftsresultat går frå eit negativt resultat til eit bra positivt resultat.

1.3.4 Kraftinntekter

Konsesjonskraft	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Endring
Kjøp	4 500 000	4 429 000	71 000
Sal av konsesjonskraft	-10 350 000	-8 715 000	-1 635 000
Sal av konsesjonskraft - netto	-5 600 000	-4 286 000	-1 564 000

1.3.5 Eigedomsskatt

Lom kommune har eigedomsskatt på eigedomar på Fossbergom og på «Verker og bruk». Grunnlaget for utskrivning av eigedomsskatt på kraftanlegg, som kjem inn under gruppa «Verker og bruk» er fastsett av staten.

Eigedomsskatt	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Endring
Eigedomsskatt verker og bruk	-4 208 000	-4 208 000	0
Eigedomsskatt annan fast eigedom	-1 725 000	-2 075 000	350 000
Sum eigedomsskatt	-5 933 000	-6 283 000	350 000

Kommunestyret kan gjera vedtak om endring av sats og botnfrådrag

1.4 Budsjettprosessen

Administrasjonssjefen skal legge fram budsjettforslag for formannskapet. Det har vore ein budsjettprosess, der budsjettet er godt forankra hjå den enkelte leiar.

1.5 Målsetting med budsjettarbeidet

- Oppretthalde nødvendig tenestetilbod
- Prioritering av lovpålagde oppgåver
- Imøtekoma målsettingar i overordna planer og vedtak
- Netto driftsresultat på minimum 2 %.
- Disposisjonsfond, minimum 10% av driftsinntektene
- Langsiktig gjeld, maksimalt 65% av driftsinntektene

1.6 Føresetnader for budsjettarbeidet

- Årslønsvekst: 2,9 % (Prognose SSB), overheng 0,6 % (KS),– tillegg løn verknad for 2016: 2,3 %.
- Ordinær pensjonskostnader KLP: 18,75 %
- Ordinære pensjonskostnader STP: 11,15 %.
- Kostnader til AFP: Kr 640 000
- Arbeidsgjevaravgift: 6,4 %.
- KS prognosemodell vert nytta til vurdering av frie inntekter (skatt og rammetilskot).
- Innskotsrente i samsvar med gjeldande rente oktober 2015
- Lånerente i samsvar med gjeldande rente oktober 2015.
- Avdrag basert på nedbetalingsplan frå långjevar.
- Utbytte frå AS Eidefoss: kr 6 600 000.
- Bruk av konsesjonskraftinntektene til driftsføremål kr 4 286 000.
- Vidareføring av opphavleg budsjett 2015, med justering av vedtekne endringar.

Del 2 Forslag til tiltak frå tenesteområda

Alle forslaga til tiltak frå det einsskildede tenesteområdet er ikkje med i budsjettframlegget frå administrasjonen.

2.1 Staben til administrasjonssjefen

2.1.1 Nøkkeltal for skulane

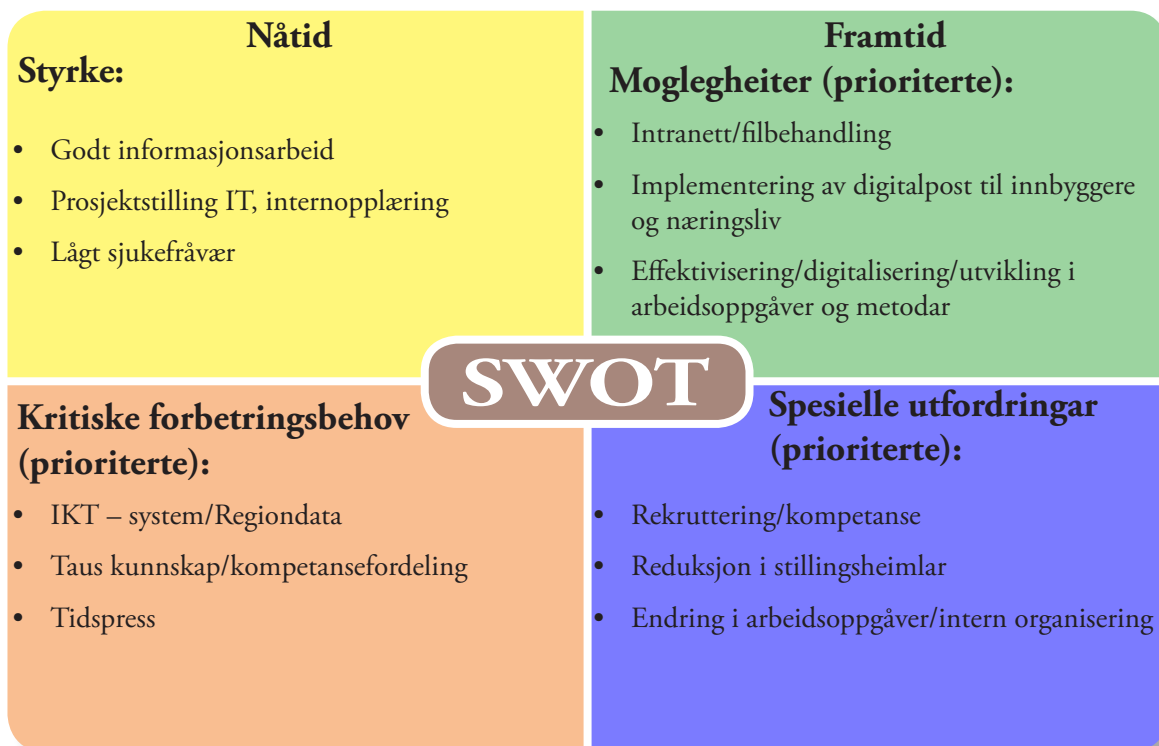
KOSTRA-tal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	Kostragruppe3 2014	Opp-land 2014	Noreg u/ Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Netto driftsutgifter til grunnskulesektor per innbyggjar 6-15 år	121 427	127 741	135 312	144 477	122 273	130 137	112 903	101 210
Netto driftsutgifter til skulefritidsordning, per innbyggjar 6-9 år	2 881	3 396	5 483	6 889	2 076	6 915	3 964	4 026
Netto driftsutgifter til skulelokale, per innbyggjar 6-15 år	21 075	21 665	21 617	22 543	18 662	21 448	18 306	16 438
Netto driftsutgifter til skuleskyss, per innbyggjar 6-15 år	4 371	4 556	5 064	6 629	4 911	3 340	3 487	2 016
Andel elevar i grunnskulen som får spesialundervisning, prosent	4,8	5,6	5,3	5,9	3,9	10,5	7,6	8,1
Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt	14,0	15,2	14,1	14,3	11,8	19,6	16,2	17,4
Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskulesektor, per elev	122 637	133 149	140 970	140 443	123 403	136 785	120 552	110 341
Driftsutgifter til undervisningsmateriell, per elev i grunnskulen	2 486	2 941	2 873	1 858	2 017	1 891	1 649	1 412
Gjennomsnittlig gruppestørleik, 1. - 4. årstrinn	10,7	8,9	8,4	10,9	13,0	10,0	12,0	13,3
Gjennomsnittlig gruppestørleik, 5. - 7. årstrinn	10,3	11,0	8,5	11,6	12,4	9,6	12,0	13,0
Gjennomsnittlig gruppestørleik, 8. - 10. årstrinn	11,4	12,3	10,9	10,6	13,9	11,5	13,5	14,3
Gjennomsnittlige grunnskulepoeng	37,4	41,3	40,5	39,1	39,4	..	39,7	40,3

2.1.2 Nøkkeltal for barnehagane

KOSTRA-tal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	Kostragruppe3 2014	Opp-land 2014	Noreg u/ Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år i kroner, barnehager	127 227	120 683	117 991	150 500	111 451	137 297	127 507	128 579
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	87,6	83,2	89,1	88,9	90,3	91,0	91,1	90,9
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	75,9	65,9	74,8	73,6	79,6	77,2	77,1	77,5
Korr. brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	174 529	170 847	155 765	191 195	145 963	181 391	171 846	173 675
Korrigerede brutto driftsutgifter til kommunale barnehagar per korrigert opphaldstime	67	69	61	66	54	62	61	58
Andel ansatte med førskulelæruddanning	40,5	41,2	40,0	41,9	33,9	32,2	35,6	35,0
Andel ansatte med anna pedagogisk utdanning	2,7	2,9	3,3	-	-	4,3	5,4	4,3
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	5,4	5,4	4,0	8,2	6,4	7,4	6,4	5,8

2.2 Støttefunksjonen

2.2.1 Status og analyse (SWOT)

2.2.2 Nøkkeltal

Finansielle nøkkeltal KOSTRA-tal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	Komm.- gruppe 2014	Opp- land 2014	Noreg u/Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,0	1,7	-6,2	0,1	-1,8	1,4	-0,2	0,4
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	6,2	6,3	-1,1	3,6	0,7	1,6	1,0	1,0
Frie inntekter i kroner per innbygger	51 837	53 818	54 881	55 617	55 641	56 740	49 279	48 610
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	190,3	198,7	233,2	221,5	245,2	228,0	205,6	210,6
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	36,9	31,8	41,0	50,7	14,9	16,3	17,8	14,3
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	41 539	53 421	56 062	11 092	74 294	71 503	45 749	50 139

2.2.3 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksess-faktor	Indikator	Noreg	Støttefunksjonen		
			res. 2014	res. 2014	mål 2015	mål 2016
Brukarar	Opplevd kvalitet	Støttefunksjonen gjev god service ved kontakt	4,7	4,7	5,0	4,8
		Støttefunksjonen er løysingsorientert	4,5	4,4	4,7	4,7
		Støttefunksjonen held avtalde fristar	4,4	4,2	4,6	4,6
		Støttefunksjonen tydeleg-gjer tenestene eg kan få	4,4	4,4	4,7	4,7
	Målt kvalitet	Andel saker handsama innan 14 dagar			80 %	80 %
		Total score i kvalitet på heimesida		75 %	85 %	85 %
		Besøkande på kommune-nettstaden pr. måned		1 701	5 000	8 000
Brukarar biblioteket	Målt kvalitet	Utlån pr. innbyggjar		1 i Oppland	1 i Oppland	
		Opplevd kvalitet	Kor flinke er dei tilsette til å hjelpe deg?	5,9	5,4	5,9
		Er det mogleg å påverke lånetilbudet?	5,4	5,4	5,2	5,4
		Korleis er informasjon om nye bøker?	5,0	5,4	5,2	5,2
Med-arbeidarar	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		1,0 %	1,6 %	1,0 %
		Sjukefråvær langtid		0,5 %	1,6 %	1,0 %

Brukar- og medarbeidarundersøkingar, karakterskala frå 1 (dårlegast) til 6 (best).

2.2.4 Forslag til tiltak

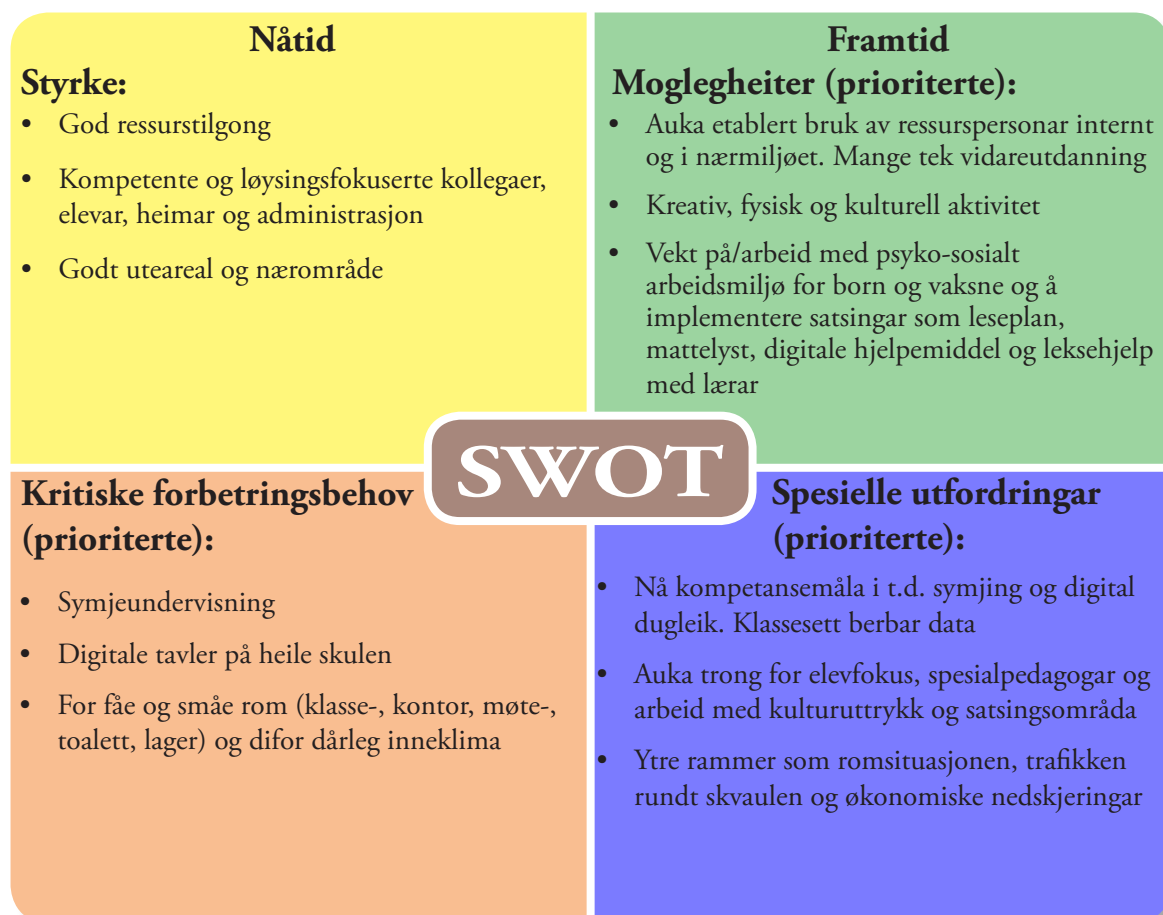
Drift 2016 – 2019 (nye tiltak over 100 000 kroner eks. mva)

Tiltak	2016	2017	2018	2019
IT - konsulent 50 % (Samarbeid med Skjåk).	245 000	245 000	245 000	245 000
Tilskot dagleg leiar Lom og Skjåk IL	150 000	150 000	150 000	150 000

2.3 Loar skule

2.3.1 Status og analyse (SWOT)

2.3.2 Nøkkeltal

Nøkkeltal for barneskulane er oppgjevne i kapittel 2.1.1 på side 10.

2.3.3 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar skule		
			res 2014	res 2014	mål 2015	mål 2016
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel*	4,4	4,5	4,5	4,5
		Mobbing på skulen	1,2	1,1	1,0	1,0
		Vurdering for læring*	4,0	4,0	4,0	4,0
		Tilfreds med dialog heim-skule		4,1		
		Nasjonale prøver 5. steg lesing. Prosentdel på meistringsnivå 1 av 3 nivå.	23,2 %	25,9 %	20 %	20 %
Målt kvalitet		Nasjonale prøver 5. steg rekning. Prosentdel på meistringsnivå 1 av 3 nivå.	24,5 %	11,1 %	20 %	20 %
		Sjukefråvær korttid		3,2 %	1,5 %	1,5 %
		Sjukefråvær langtid		3,5 %	1,5 %	1,5 %

Medarbeidarundersøking, karakterskala frå 1 (dårlegast) til 6 (best).

2.3.4 Konsekvensar ved kutt i skulen

Vi har kuttet i delingstimar, i assistent og i SFO. Konsekvensane av dette er:

- Meir behov for vikarar dersom det er sjukdom og ikkje delingstimar.
- Mindre fleksible løysingar i klasserommet fordi ein missar deling.
- Mindre tid til kvar elev – dårlegare oppfølging i fag.
- Ei prioritering av basisfaga vil gå ut over dei andre faga, dårlegare oppfølging.
- Assistentane blir mindre fleksible i arbeidsdagen sin.
- Auka vikarutgift ved fråver av assistent fordi vi har assistentar berre på vedtak, altså lovfesta.
- SFO vil bli enda mindre fleksibel. Stramma inn slik at det er minimalt med tilsette. Ved fråver må det inn vikar, difor auka vikarutgift. Dersom det er elevar med spesielle behov som skal ha SFO, må vi ha inn fleire vaksne, jf. vedtektene.
- Ved mindre bemanning i SFO vil det gå det ut over brukartilfredsheitane grunna personalet vil ha mindre oversikt.

Frå Fjordringmartnan 2015

2.4 Lom ungdomsskule

2.4.1 Status og analyse (SWOT)

2.4.2 Nøkkeltal

Nøkkeltal for skulane er oppgjevne i kapittel 2.1.1 på side 10.

2.4.3 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Lom ungdomsskule			
			Noreg res 2014	mål 2014	res 2015	mål 2016
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel		4,0	4,5	4,5
		Støtte frå lærarane		4,2	4,2	4,2
		læringskultur		3,9	3,9	3,9
		Mobbing på skulen		1,3	1,2	1,2
		Vurdering for læring		3,6		4,0
		Tilfreds med dialog heim-skule		4,3	4,2	4,2
Målt kvalitet		Gjennomsnitt grunnskulepoeng		40,50 %	39,5 %	40,5
		Resultat NP lesing 9. klassenivå 1 og 2 av 5 nivå		9,0 %	10,0 %	10,0 %
		Resultat NP regning 9. klasse nivå 1 og 2 av 5 nivå		12,0 %	15,0 %	12,0 %
Målt kvalitet		Sjuefråvær korttid	*)	1,7 %	3,0 %	3,0 %
		Sjuefråvær langtid		5,5 %	3,0 %	3,0 %

*) Sjuefråver på landsbasis er ikkje teke med, for skulen er det dei 8 siste månadane som er med

Vassveg

2.5 Loar barnehage

2.5.1 Status og analyse (SWOT)

2.5.2 Nøkkeltal

Nøkkeltal for barnehagane er oppgjevne i kapittel 2.1.2 på side 10.

2.5.3 Målekart

Fokus- Kritisk områdesuksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar barnehage		
		res 2014	res. 2014	mål 2015	mål 2016
Opplevd kvalitet	Tilfreds med tilgjenge	5,4	5,5	5,6	5,6
	Foreldra sine moglegheiter for medverknad over barnehagetilbodet	5,1	5,1	5,0	5,1
	Respektfull behandling av barnet	5,4	5,6	5,6	5,6
	Barnehagens bidrag til språkutviklinga	5,1	5,2	5,5	5,5
	Andel 4 - og 5 åringar som seier at dei har ein venn i barnehagen		100 %	100 %	1,0
Målt kvalitet	Talet på barn på venteliste	0	0	0	
Målt kvalitet			4,6		
	Sjukefråvær korttid		%		
	Sjukefråvær langtid		6,2	%	

Brukar- og medarbeidar-undersøkingar, karakterskala frå 1 (dårlegast) til 6 (best).

Flaumstor Prestfoss

2.6 Miljø, teknisk, næring

2.6.1 Status og analyse (SWOT)

2.6.2 Nøkkeltal

KOSTRA-tal revidert 13.08.2014	Lom			Skjåk	Vågå	Kostragruppe 3	Oppland	Noreg utan Oslo
	2012	2013	2014	2014	2014	2014	2014	2014
Årsgebyr for vassforsyning	2667	2770	2870	2081	5563	3542	3780	3317
Årsgebyr for avlaupstenesta	3379	3874	3725	5 497	4 807	3 637	4 880	3 655
Årsgebyr for avfallstenesta	1930	1887	1958	2 190	1 453	2 860	2 048	2 645
Gjennomsnittleg saksbehandlings-tid, oppretting av grunneigendom (kalenderdagar)	33	24	24	57	9	..	56	57
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal veg og gate	49 406 61 000	40 625	56 853	94 462	81 984	104 936	120 955	

2.6.3 Målekart

Brukar- og medarbeidarundersøkingar har karakterskala frå 1 (dårlegast) til 6 (best).

Fokus- område	Kritisk suksess- faktor	Indikator	Noreg		Lom	
			res 2014	res 2014	mål 2015	mål 2016
Brukarar	Opplevd kvalitet	Resultat for brukarane, byggjesak		5,0	5,0	5,0
		Generell oppleving av kvalitet, byggjesak		5,0	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, vasskvalitet og vasstrykk		5,5	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, funksjon på avlaupssystemet		5,3	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, tillit og respekt		5,5	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, service og tilgjenge		4,9	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, informasjon		4,9	5,0	5,0
		Renhaldstenesta leverer tjenester av god kvalitet		4,7	5,0	5,0
		Renhaldstenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få			5,0	5,0
Brukarar	Opplevd kvalitet	Vaktmestertenesta leverer tenester av god kvalitet		4,9	5,0	5,0
		Vaktmestertenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få		5,0	5,0	5,0
	Målt kvalitet	Andel vassprøver som tilfredsstillar krav i forskrift		100 %	100 %	100 %
		Andel avlaupsprøver som tilfredsstillar krav i forskrift		99 %	100 %	100 %
	Avklaring av forventning	Andel tenestestader med serviceerklæring		15 %	50 %	50 %
Ressurs- styring	Prioritering	Sjølvkostrekneskap vatn, dekningsgrad		100 %	100 %	100 %
		Sjølvkostrekneskap avlaup, dekningsgrad		100 %	100 %	100 %
		Sjølvkostrekneskap renovasjon, dekningsgrad		100 %	100 %	100 %
		Sjølvkostrekneskap feiing, dekningsgrad		100 %	100 %	100 %
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,7 %	2,5 %	2,5 %
		Sjukefråvær langtid		3,3 %	2,5 %	2,5 %

Brukar- og medarbeidar-undersøkingar, karakterskala frå 1 (dårlegast) til 6 (best).

2.6.4 Forslag til tiltak

Investeringar (nye tiltak over 100.000 kroner)

Tiltak	2016			2017			2018			2019		
	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva
Lom miljøstasjon - asfaltering	210 000	25	262 500		25	0		25	0		25	0
Lom miljøstasjon - kjøp av 2stk containrar	160 000	25	200 000		25	0		25	0		25	0
Skiltplan	420 000	25	525 000		25	0		25	0		25	0
Leirimo RA, overføring til Galdesand RA	8 000 000	25	10 000 000		25	0		25	0		25	0
Avløpspumpestasjoner, opprusting	1 750 000	25	2 187 500	1 750 000	25	2 187 500		25	0		25	0
Garmo RA, totalrenovering		25	08 500 000		25	10 625 000		25	0		25	0
VA ledningar, generelt utskifting, (kum Leirimo i 2016)	100 000	25	125 000		25	0	500 000	25	625000	500 000	25	625000
Kroken bustadfelt, veg 4(Lientomta)	200 000	25	250 000		25	0		25	0			0
Kollavegen, restaurering	150 000	25	187 500	150 000	25	187 500	150 000	25	187500	150 000	25	187500
Brannbil	638 000	25	797 500		25	0		25	0		25	0
Loar Barnehage. Utskifting av tak på Losjehuset.	105 000	25	131 250		25	0						
Eggjalja. Utskifting av vindauger på arbeidssenteret.	170 000	25	212 500		25	0						
Lom helseheim. Oppgradering av varmelegg	200 000	25	250 000		25	0						
Lom Helseheim. Ny pasientvarsling. Prosjektering	100 000	25	125 000	1 200 000	25	1 500 000						
Lom Helseheim. Solavskjering av pasientrom	100 000	25	125 000		25	0						
Utskifting av leikeapparat ved Loar skule.	200 000	25	250 000	100 000	25	125 000						
Loar Barnehage. Bygning for soveplass og lagring av barnevogner.	565 000	25	706 250		25	0		25	0		25	0
Lom Ungdomskule. Utskifting av solavskjerming	100 000	25	125 000									
Gamle Loar. Solavskjerming.	210 000	25	262 500									
Loar skule. Utskifting av ytterdører og montering av adgangskontroll på 3 bygg.		25		500 000	25	625 000						
Lom Helseheim. Ombygging til 2 kontor plassar for sjukepleiarar.	365 000	25	456 250		25	0		25	0		25	0
Garmo oppvekstsenter. Masseutskifting/reasfaltering	290 000	25	362 500									
Loar skule. Tilbygg møterom.		25		260 000	25	325 000		25	0		25	0
Tiltakspakke uteanlegg. Loar barnehage: Grind/Adkomst. Loar skule: Oppgrusing av fotballbane og grind ved storstabbur.		25	0	140 000	25	175 000		25	0		25	0
Lom Ungdomskule. Montering av låsesystem på ytterdører.	105 000	25	131 250		25	0		25	0		25	0
Opparbeing av parkering på tomt til tidlegare vaktentral. Behov frå Presthaugen og Loar skule	110 000	25	137 500		25	0		25	0		25	0
Riving av doktergarden.		25	0	420 000	25	525 000		25	0		25	0

Kommentarar og merknader til framlegg til nye investeringstiltak

- Leirmo og Garmo renseanlegg er bygd og har vore i drift frå ca. 1979. Kommunedelplan avløp er vedteke av kommunestyret, framlegg til oppgradering av anlegga er i tråd med vedtak i overordna plan. Det er utarbeida forprosjekt i 2014 for å klargjera ytre rammer som grunnlag for val av hovudløysing, forprosjekt angjev kostnadsoverslag. Det er i 2015 gjennomført ein open anbodskonkurranse med entreprise for bygg og entreprise for tekniske fag- prosess, det blei ikkje motteke tilbod på arbeidet. Det er innhenta direktetilbod frå to leverandørar. Prisnivå ligg nesten to gongar over kalkyler i forprosjekt, kommunen har takka nei til tilboda. Med bakgrunn i dette er overføring av avløpet frå Leirmo RA til Galdesand RA aktuelt. For desse to prosjekta må kommunen starte på nytt og det blir lagt opp til: Leirmo RA, avløpet blir overført til Galdesand RA med ny avløpsleidning. Budsjett 8 mill. kr i 2016. Garmo RA rehabilitering. Budsjett 8,5 mill. kr i 2017. Kostnader som er lagt til grunn for budsjett med bakgrunn i forprosjekt 2014 samt tilbodsrunder 2015.
- Avløpspumpestasjoner opprusting, stort sett stasjonar frå slutten av 1970 talet. Kommunedelplan avløp er vedtatt av kommunestyret, framlegg til oppgradering av anlegga er i tråd med vedtak i overordna plan. Det er utarbeidd tilstandsvurdering med kostnadsoverslag september 2015 som grunnlag for budsjett. Totalt 3,5 mill. kr fordelt over 2016 og 2017.
- Utskifting av VA leidningar. Kommunedelplan avløp er vedteke av kommunestyret, framlegg til utskifting av VA leidningar er i tråd med vedtak i overordna plan. Tiltak i 2016 med kr 100 000,- er utskifting av kum for å redusere vasslekkasje. Dei andre tiltaka blir vurdert nærare på seinare tidspunkt.
- Kroken bustadfelt, veg 4. Opparbeiding av veg 4 i reguleringsplan for Kroken bustadfelt, tiltaket kan gjennomførast etter at «Lientomta» er innløyst av kommunen. Tiltak i 2016 med kr 200 000,-.
- Kollavegen restaurering, veganlegget ligg inne i nasjonal verneplan for vegrelaterte kulturminne. Norsk vegmuseum bidreg med tilsvarende beløp som kommunen. Framlegg til kommunale midlar med kr 150 000,- årleg i ØK- plan periode. Dvs. årleg ramme på kr 300 000,-.
- Innkjøp av ny brannbil LSB. Kommunestyret har i sak 23/2015 gjeve løyving med kr 638 000,-.
- Loar Barnehage. Utskifting av tak på Losjehuset. Skifertak med skifer som byrjar å gå i oppløysing. Vedlikehald/HMS. Ungane leikar seg rundt bygget.
- Eggjalja. Utskifting av vindauger på arbeidssenteret. Vindaugene er frå byggeåret, er svært trekkfulle og kan ikkje opnast utan fare for at dei dett ut. Vedlikehald/HMS/ENØK.
- Lom Helseheim. Oppgradering av varmeanlegg. Ber om midlar for ein gjennomgang av varmeanlegg for kartlegging av innsparingsmoglegheiter og seinare utskifting av bla automatikk og shunter. Anslått innsparing 30 000 kWh/år. Vedlikehald/ENØK.
- Lom helseheim. Ny pasientvarsling, prosjektering/Installerings. Store utfordringar ved vedlikehald av dagens varslingsanlegg. Utskifting til pasientvarsling med dagens teknologi. HMS.
- Lom helseheim. Solavskjerming av pasientrom i avd. 1 og 2. Pasientromma har ein temperatur langt over det anbefalte på dei varmaste dagene. Innmeldt ved fleire vernerunder.
- Loar skule. Utskifting av leikeapparat ved Loar skule. Fleire av dei større leikeapparatene er i si tid satt opp via god dugnadsinnsats. Beklagelegvis i konflikt med gjeldande regelverk. Avvik ved kontroll av leikeapparat har ført til stenging av apparat.. HMS.
- Loar Barnehage. Bygning for soveplass og lagring av barnevogner. Plassmangel i eksisterande bygg.
- Lom Ungdomskule. Utskifting av solavskjerming. Inneklima/HMS

- Gamle Loar solavskjerming. Inneklima/HMS
- Loar skule. Utskifting av ytterdører og montering av adgangskontroll/låsesystem. Ytterdører modne for utskifting. Ynskje om adgangskontroll for betre sikkerheit.. HMS/ENØK.
- Lom helseheim. Ombygging til 2 kontorplassar for sjukepleiarar. Behov for 2 arbeidsplassar og stillekontor.
- Garmo oppvekstsenter. Masseutskifting/reasfaltering i front av bygget. Uroleg grunn/telearleg masse har ført til skader på drenering og asfalt.
- Loar skule. Møterom. Generelt plassmangel på skulen. Eksisterande møterom er for lite.
- Loar skule. Tiltakspakke uteområdet. Oppgrusing av fotballbane: Dekke på fotballbana er ein blanding av jord, gras/grus. Tiltaket vil betre sjølve bana og ikkje minst vera eit tiltak for reinhaldet inne på skulen. Grind ved storstabburet. Skulen slit med trafikken gjennom skulegarden, ei grind vil halde nede farten på syklistane og forhåpentlegvis føre til bruk av alternative vegar.
- Lom Ungdomskule. Montering av låsesystem/adgangskontroll på ytterdører. Utfordringar med dører som ikkje vert låst. HMS.
- Presthaugen. Opparbeiding av parkeringsplass på tomta til tidlegare vaktentral. Behov for parkering i samband med Loar skule og Presthaugen. Trafikksikkerheit.
- Lom miljøstasjon. Asfaltering: Legging av asfalt ved område mellom treavfall og containarar for rest- og grovavfall for å forbetra forholda for tilsette og besøkande. Innandørs lagerplass: Innkjøp av 2 stk. skipscontainarar. Næverande hall for innandørs lagring av avfall er for liten, hallen er fullt utnytta. Aktiviteten på miljøstasjonen har dei seinare åra auka, dette utløyser behov for meir innandørs lagerplass. Innkjøp av 2 stk. skipscontainarar vil dekke behovet for innandørs lagring av enkelte avfallsfraksjonar.

Yrande liv i skulegarden på Loar

Drift (nye tiltak over 100.000 kroner)

Tiltak	2016	2017	2018	2019
Auka ramme på vedlikehaldsbudsjett for å bremse etterslepet innan vedlikehaldsbehovet på kommunale bygg.	125000	125000	125000	125000
Auka bemanning innan reinhald (Eiga sak)	0	0	0	0
Auka bemanning innan vaktmesterteamet	0	0	0	0
Drift- vedlikehald av kommunale vegar	437500	437500	437500	437500
Støtteordning - reintbrennande omnar	100000	100000	100000	100000

Kommentarar og merknader til framlegg til nye driftstiltak

- Drift og vedlikehald av kommunale vegar.

Budsjettrammer er vidareført utan auke over mange år. Kontrakt med entreprenør er indeksregulert og over 12 år utgjer dette ca. 50 % auke i kostnader. Ved budsjett for 2010 ble i tillegg rame redusert med 10 %. Rekneskapen dei siste åra viser meirforbruk i forhold til budsjett. KOSTRA tal viser at Lom kommune har låge kostnader med drift og vedlikehald pr. km veg. Budsjettrame dekkjer ikkje lenger fast drift av vegnettet, prioritering av vedlikehald og uføresette hendingar er det dermed ikkje rom for. Ved stort etterslep på vedlikehaldet vil meirkostnad for igjen å heve standarden kunne bli det mangedoble. Dette er bakgrunn for framlegg til 50% auke i budsjettrame med kr 345 000,- pr. år i periode. (Budsjett bør regulerast etter indeks kvart år).

Standard på vinterdrift av vegar kan reduserast, dette har delvis vore prøvd. Med bratte vegar i bustadfelt skapar dette mange reaksjonar frå publikum, samt universelt tilgjenge blir dårlegare.

Etter veglova kan kommunen omklassifisere delar av vegnettet til privat veg. Dette er mest aktuelt å vurdere for enkelte grendevegar, slike prosessar skaper reaksjonar frå dei som blir råka med kostnader. Kommunen får prosessomkostning og innsparingspotensialet er beskjedent.

- Auka bemanning innan reinhald.

Dagens underbemanning slit på den enkelte reinhaldar og gjer det vanskeleg å utøve eit tilfredsstillande reinhald på dei ymse bygga. Ved Lom helseheim er ikkje årleg hovudvask med i gjeldande reinhaldsplan. I same reinhaldsplan er ansvaret for delar av reinhaldet på bebuarrrom lagt til pleiarane, noko dei ikkje finn tid til.

Ved Loar skule har vi slete med underbemanning over tid, og utfordringa vart enda større etter nedlegging av Garmo skule. Rom blir brukt hyppigare og det er generelt behov for større ressursar. Vi har og områder som ikkje er med i dagens reinhaldsplan som kontor på Pensjonatet.

Ved endring av bruk/areal må bemanning vurderast.

- Auka ramme på vedlikehaldsbudsjett.

I forhold til kostnadsauke og større areal /meire komplekse bygg blir handlingsrommet for vedlikehald mindre for kvart år. Store delar av budsjettet går med til brannsløkkjing, og lite til planlagt vedlikehald. Ei auke i vedlikehaldsbudsjettet vil i større grad mogleggjere planlagt vedlikehald og ta betre vare på brukarane av bygga og kapitalen dette utgjer.

- Auka bemanning innan vaktmesterteamet.

Bemanninga innan vaktmesterteamet har vore uendra over lang tid. Meir komplekse bygg/anlegg og større areal gjer at det er behov for større bemanning om oppgåvene skal utførast som forventa og etter krav. Krav via Internkontrollforskrift, lov om brannforebyggjande tiltak og tilsyn og arbeidsmiljøloven.

- Støtteordning - reintbrennande omnar

I klimaplanen er det foreslått at Lom kommune frå 2010 årleg skal setje av kr. 300.000 til tilskot for å stimulere til auka bruk av biobrensel – medrekna pellets og ved – i private hushaldningar. Deler av det som er foreslått i planen kjem inn under tilskotsordningar i Enova sitt støtteprogram, det er først og fremst utskifting til reintbrennande vedovn og flis- og vedfyring basert på vassboren varme som er aktuelt for kommunal tilskotsordning. Det blir derfor foreslått ein redusert årleg sum kr 100 000.

2.7 Helse og velferd

2.7.1 Status og analyse (SWOT)

2.7.2 Nøkkeltal

KOSTRA-tal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	kostra- gruppe3 2014	Opp- land 2014	Noreg u/Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstenesta	5 636	6 397	4 219	5 538	5 395	9 671	8 578	7 986
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-17 år	4,2	4,2	4,2	2,7	2,6	..	..	4,8
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	140 909	149 268	154 176	102 510	11 273	..	..	87 506
Netto driftsutgifter sosialtenesta pr. innbyggjar 20-66 år	818	1 029	5 096	3 829	3 079	2 558	2 892	3 137
Andelen sosialhjelpsmottakarar 20-66 år, av innbyggjarar 20-66 år	2,7	2,8	3,3	3,8	4,8	:	:	3,9
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar i kroner, kommunehelsetenesta	4578	4577	4376	4614	3899	3815	2666	2317
Legeårsverk pr 10.000 innb., kommunehelsetenesta	14,4	15,2	15,3	17,8	14,4	13,7	11,8	10,4
Fysioterapiårsverk per 10.000 innbyggjarar, komm.helsetenesta	7,6	9,7	9,8	13,4	12,9	10,3	11,1	9,0

2.7.3 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksess-faktor	Indikator	Helse og velferd			
			Noreg res 2014	res 2014	mål 2015	mål 2016
Brukar Barnevern	Opplevd kvalitet	Barnevernstenesta bidreg til at ditt barn får det betre		*)	4,8	4,8
		I kor stor grad opplever du at dei tilsette i barnevernstenesta behandlar deg med respekt?		*)	4,8	4,8
		Kor fornøyd er du med moglegheita for å få kontakt med barneverns-tenesta (tlf./fysisk oppmøte/epost)?		*)		0,0
		Barnevernstenesta tek omsyn til dine ynskjer og behov		*)	4,5	4,5
		Barnevernstenesta gjev meg nok informasjon		*)	4,8	4,8
		Barnevernstenesta tek deg på alvor		*)	4,8	4,8
		Alle lovpålagte fristar skal haldast		*)	1,0	1,0
		Alle saker har sluttrapport etter endt undersøking		*)	1,0	1,0
		Alle barn har ein aktiv tiltaksplan		*)	1,0	1,0
		Barne- og fam.verngruppa besøkje alle barnehagar og skular i året		*)	5,0	5,0
Brukarar psykisk helse	Opplevd kvalitet	I kor stor grad opplever du at tenesta du mottek bidreg til at du får eit meir aktivt liv	3,5	3,9	3,6	3,9
		I kor stor grad opplever du at tenesta du mottek bidreg til auka tryggleik i kvardagen for deg?	3,4	3,6	3,6	3,8
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette i tenesta behandlar deg med respekt?	3,8	4,0	4,0	4,0
Brukarar sosial-tenesta	Opplevd kvalitet	Kor nøgd er du med informasjon og rådgjeving frå sosialtenesta for å koma ut av ein vanskeleg situasjon?		*)		3,0
		I kor stor grad tykkjer du at sosial-tenesta tek deg med på råd?		*)	3,0	0,0
		Kor nøgd er du med høvet til å få timeavtale?		*)	3,3	0,0
	Målt kvalitet	Gjennomsnittleg stønadslengde i månader for mottakarar av økonomisk sosialhjelp		*)		
		Andel mottakarar av økonomisk sosialhjelp med stønad i 6 månadar eller meir		*)		
		Korrigerte driftsutgifter til sosial-tenesta pr. mottakar		*)		
Brukarar helse-stasjonen	Opplevd kvalitet	I kor stor grad føler du at du kan ta opp vanskelege tema med dei tilsette på helsestasjonen?	5,0	4,6	4,5	4,8
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette møter deg og barnet ditt med vennlegheit og respekt?	5,7	5,5	5,3	5,5
		Korleis opplever du moglegheita for å få kontakt med helsestasjonen	5,0	5,0	4,7	5,0
Brukarar ergo-terapi	opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det betre med det du trengte hjelp til?		**)		5,1
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?		**)		5,6
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få ergo-terapiteneste er akseptabel?		**)		4,9
Brukarar fysio-terapi	opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det bedre med det du trengte hjelp til?	5,1	5,1	4,8	5,1
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	5,6	5,7	5,6	5,6
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få fysio-terapiteneste er akseptabel?	4,8	4,8	4,6	4,8
	målt kvalitet	Sjukefråvær korttid	4,40 %	<3,0%	<3,0%	
		Sjukefråvær langtid	7,50 %	<5,0%	<5,0%	

*)For få svar på undersøkinga. Skjåk er arbeidsgjevar

**)For få svar på undersøkinga.

2.7.4 Forslag til tiltak

Investeringar 2016 – 2019 (nye tiltak over 100 000 kroner eks. mva, tal i heile tusen kr.)

Tiltak	2016			2017			2018			2019		
	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva
Bygging av ny ambulansestasjon	3350000	25 %	4187500		25	0		25	0		25	0
Ombygging helsesenter og 3.etg. Midtbygg	12000000	25 %	15000000		25	0		25	0		25	0
Nytt ventilasjonsanlegg	850000	25 %	1062500		25	0		25	0		25	0

Drift 2016 – 2019 (nye tiltak over 100 000 kroner eks. mva, tal i heile tusen kroner)

Tiltak	2016			2017			2018			2019		
	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva
Styrking av helsestasjon/ skulehelsetenesta	320000	0		320000	0		320000	0	320000	320000	0	320000
Styrking av sekretærfunksjonen på legekantoret	100000	0	100000	100000	0	100000	100000	0	100000	100000	0	100000
Ekstra saksbehandlarressurs på Nav	260000	0	260000		25	0		25	0		25	0

Kommentarar og merknader til forslag til driftstiltak

- Styrking av helsestasjon/skulehelsetenesta - spesielt retta mot psykisk helse barn og unge - jfr. sentrale føringar i 2013/2014/2015/2016 - + 50% stilling. I tillegg lagt inn 22.500 til andre auka driftsutgifter - ein person til.
- Styrking av sekretærfunksjonen på legekantoret + 20% stilling. Stort trykk på sekretæranne - Lom har den lågaste bemanninga på dette området i heile regionen.
- Ekstra saksbehandlarressurs på Nav - deling av kostnad med Skjåk - årsak bortimot 50% av sosialhjelpsmottakarar er flyktningar - tilrår bruk av integreringstilskott for å finansiere stillinga. Lom sin andel inkl. sos. Utg. ca. kr 260.000.

Lom frå Liafjellet

2.8 Pleie og omsorg

2.8.1 Status og analyse (SWOT)

2.8.2 Nøkkeltal institusjonsbasert omsorg

Kostratal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	kostra-gruppe3 2014	Opp-land 2014	Noreg u/Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Netto drifts-utgifter, pleie og omsorg pr. innbygg. 80+ år	349 032	353 201	399 240	386 370	386 801	395 951	357 765	372 802
Netto drifts-utgifter, pleie og omsorg pr. innbygg. 67+ år	125 294	123 340	135 872	120 021	124 292	127 967	110 691	113 253
Andel beboere 80 år og over i institusjonar	72,2%	78,9%	74,3%	93,9%	78,4%	75,0 %	71,9 %	70,5%
Andel innbyggere 80 år og over som er bebuarar på institusjon	16,9%	19,5%	17,8%	21,2%	16,6%	15,8%	12,5%	13,4%
Korr. brutto drifts-utg., institusjon, pr. kommunal plass	881 073	909 244	945 927	1 082 811	1 036 880	1 057 232	1 058 60	1 028 644

2.8.3 Nøkkeltal heimebasert omsorg

Kostratal revidert 26.06.2015	Lom			Skjåk 2014	Vågå 2014	Komm- gruppe 2014	Opp- land 2014	Noreg u/Oslo 2014
	2012	2013	2014					
Netto drifts-utgifter, pleie og omsorg pr. innbyggjar 80+ år	349 032	353 201	399 240	386 370	386 801	395 951	357 765	372 802
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbyggjar 67+ år	125 294	123 340	135 872	120 021	124 292	127 967	110 691	113 253
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	18	19	19	19	44	23	26	20
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innbyggjar 67-79 år	105	84	85	111	83	91	82	69
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innbyggjar 80+ år	357	370	404	390	365	384	350	333
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottakar av heimetenester	187 500	181 669	195 558	182 151	161 335	224 693	223 557	239 657
Gjennomsnittlig tal på tildelte timar pr veke, praktisk bistand	7,7	9,1	6,0	3,3	8,6	7,4	8,2	9,2
Gjennomsnittlig tal på tildelte timar pr veke, heimesjukepleie	2,0	2,3	2,8	3,1	2,5	5,1	4,0	4,7

2.8.4 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksess-faktor	Indikator	Noreg	Pleie og omsorg		
			res 2014	mål 2014	res 2015	mål 2016
Institusjon		Pasient/pårørende vert behandla med respekt				6.0
		Alt i alt er pasient/pårørende nøgde med institusjonstenesta				5.5
		Brukarmedverknad				5.0
Heimetenestene		Pasient/brukar/pårørende vert behandla med respekt				5.0
		Pasientar i heimesjukepleia får hjelp i tråd med vedtak				6.0
		Alt i alt er pasient/brukar/pårørende nøgde med institusjonstenesta				5.0
						4,5

2.8.5 Forslag til tiltak

Investeringstiltak 2016 – 2019 (over 100 000 kroner).

Tiltak	2016	2017	2018	2019
Velferdsteknologi	312 500			
Tryggleikseining	125 000			
3 tenestebilar til heimehjelparane	750 000			

Kommentarar og merknader til forslag til investeringsstiltak

Tiltaka er bidrag på vegen til å dreie PLO-tenestene frå ei institusjonsbasert teneste til ei styrking av heimetenestene og tiltaka vil vera med å styrke organisasjonen mot dei store utfordringane vi kjem til å stå overfor i 2020 og utover.

- Velferdsteknologi, 250 000kr/år. Tryggleiksalar mar 50 x 3000 +MVA + innkjøp av annan type velferdsteknologi 100 000 (fallmatter, GPS, varslingsdispenserar for medisn m.m.). Som tiltak for å dreie tenestene, slik at personar kan bu heime lengre, redusere presset på tenestene. Fremje mestring, aktivitet, sjølvstende, tryggleik. Brukarbetaling for tryggleiksalar mar: 125 kr leige + 82 kr til vaksentral/mnd (som i Skjåk).

- Tryggleiksrom 100 000kr/år. Gjere om bad + aktivitetorkontor Lom helseheim til tryggleiksbustad med to sengjer. Lågterskeltilbod der du kan koma inn ved behov og vera budd på å dele rom. Krev ikkje tildeling/vedtak. Som ledd i ei dreining av tenestene og minske presset på tenestene samt tryggje pasient og pårørande. Badet kan nyttast til spa for bebuarar.
- 3 bilar heimehjelpene, 600000+mva. Heimehjelpene er dei kommunalt tilsette i Lom som køyrer mest og er dei einaste kommunalt tilsette som må bruke eigen bil i arbeidet.

Driftstiltak (nye tiltak over 100.000 kroner, tal i heile tusen kroner)

Tiltak	Pri	2016			2017			2018			2019		
		Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva	Ex. mva	Mva %	Inkl. mva
UHT - koordinator i 25% stilling felles med Skjåk	1												
Demenssteam 50% + 20% og 20% auke dagsenter.	2		25	465 000		25	465 000		25	465000		25	465000
Leiarstøtte heimesjukepleia	3		25	465 000		25	465000		25	465000		25	465000
Leiarstøtte AFF/Krokamyre 20% st.	4		25	106 000		25	106000		25	106000		25	106000
Kontaktperson kreft 20% st.	5		25	106000		25	106000		25	106000		25	106000
Vidareutdanning demens 2 x 100% (10 mnd) pluss andre utgifter (kr 100 000)	6		25	936000		25	0		25	0		25	0
2 faste 100% sjukepleiarstillingar i 3 delt t.	7		25	1297000		25	1297000		25	1297000		25	1297000
Inn på tunet	8	100000	25	125000		25	0		25	0		25	0
Ferievikar (300 000)	9		25	472000		25	472000		25	472000		25	472000
Ferievikar (80 000)	9		25	0		25	0		25	0		25	0
Farmasøyt 20% stilling	10		25	124000		25	124000		25	124000		25	124000
Demensomsorgens ABC	11		25	1142000		25	0		25	0		25	0
Velferdstiltak pleie og omsorg	12	100000	25	125000	100000	25	125000	100000	25	125000	100000	25	125000
Kjøp av tenest av private	13	50000	25	62500		25	0		25	0		25	0

Kommentarar og merknader til forslag til driftstiltak

Tiltaka er bidrag på vegen til å dreie PLO-tenestene frå ei institusjonsbasert teneste til ei styrking av heimetenestene og tiltaka vil vera med å styrke organisasjonen mot dei store utfordringane vi kjem til å stå overfor i 2020 og utover.

- UHT-koordinator 25 % stilling**, 133 000 kr/år: Jf. møte med Skjåk 030915 der Lom og Skjåk deler ei 50% koordinatorstilling. Oppgåver spissa mot demens, legemiddelgjennomgang, velferdsteknologi. Tanken er at koordinatoren kan nytte delar av si stilling til fagutviklingsarbeid direkte i kvar einskild av UTH-kommunane. Tilskot.
- Demensteam** og auka dagsentertilbod for heimebuande demente, 465 000 kr/år: Fagarbeidar med vidareutdanning demens frikjøpast 20% st + 20% st. Sjukepleiar med vidareutdanning i geriatri frikjøpast 50% st. Sentral mål jf. Demensplan 2015 (2007): Alle kommunar skal i 2015 ha satt utgreiing av demens i system og det er tilrådd kommunale eller interkommunale demensteam. I Lom er det ynskjeleg med ei samansetjing av lege, sjukepleiar (50 % demensansvarleg), hjelpepleiar (20%) og at ergoterapeut(20%) vert brukt til relevant kartlegging. Helse og velferd må sjå på ressursar for lege og ergoterapeut. I dag, har heimetenestene ein fagarbeidar med vidareutdanning i demens og som har stor interesse for demens. Vedkommande er knytt til utgreiing av demens og er tilsett i heimesjukepleia og i dagsenter (20%) for heimebuande demente kvar tysdag. Tiltak: Det er naudsynt å frikjøpa hjelpepleiar i heimesjukepleia i 20 % stilling for å kunne gjera utgreiingsarbeid i heimebaserte tenester for demensteamet. Det er ikkje rom for å ivareta desse arbeidsoppgåvene innanfor gjeldande rame. For å betre dagsentertilbodet for heimebuande demente, er det ynskjeleg å utvide tilbodet til 2 dagar/veke. Dette inneber å auke fagarbeidarstillinga til 40%. Auka dagsentertilbod er ein buffer mot institusjonsopphald. Pleie- og omsorgstenestene har ein sjukepleiar med vidareutdanning i geriatri som arbeider ved skjerma avdeling. Det er ynskjeleg at denne vert frikjøpt 50 % stilling som koordinator i demensteamet og som fagansvarleg for dagsenter for heimebuande demente og skjerma avdeling.
- Leiarstøtte heimesjukepleia**, 80 000kr/år : Det er naudsynt å vidareføre ordninga med leiarstøtte i heimesjukepleia for å få fagleg kontinuitet og få gjennomført fagutviklingsarbeid; system, prosedyrar, dreiging mot meir heimebaserte tenester, legemiddelgjennomgang, multidose, integrering av heimehjelpene, stille rapport, velferdsteknologi m.m. Dette inneber omgjering av turnus for sjukepleiar dette gjeld for frå kveldsvakter til dagvakter. Som ein kompensasjon for at sjukepleiar misser kveldstillegget, vert det gjeve ein lønkompensasjon på 5400 kr/mnd
- Leiarstøtte miljøarbeidartenesta** 20 % stilling, 106 000kr/år: Det har kome klårt signal frå leiar om at det er naudsynt med leiarstøtte slik at oppgåver kan fordelast, for å unngå sjukemelding.
- Kontaktperson kreft** 20 % i heimesjukepleia, 106 000kr/år: Ordninga vart innført i 2014 utan at bemanningsplanen i heimesjukepleia vart auka. Det er ikkje rom for å frikjøpa ein person ein dag /veke til dette arbeidet innanfor gjeldande rame. Jf. ressursgjennomgangen med Devold bør ein innanfor rama i heimesjukepleia få til ei nattevakt til når tenestetilbodet er stramma inn.
- Vidareutdanning i demens**, høgskule- og vidaregåande nivå , til saman 936 000kr/år: Det er svært liten formell demenskompetanse i organisasjonen vår og med dei utfordringane vi står overfor i framtida, er det naudsynt med meir demenskompetanse både på høgskulenivå og på vidaregåande nivå. Det er naudsynt å leggje til rette for at ein sjukepleiar og ein hjelpepleiar i sektoren kan ta vidareutdanning der ein dekkjer vikarutgifter og utgifter i samband med studiet. Her er kan det bli heiltidsstudium over eitt år, eller deltidsstudium over to år.

- **2 faste 100 % sjukepleiarstillingar,** 1 297000kr/år. Vi har marginal sjukepleiardekning. Vi har ein ung sjukepleiarstab, fråver sjuke born, svangerskapspermisjonar, og eldre sjukepleiarar. Vi greier ikkje å rekruttere sjukepleiarar til vikarstillingar. Dette trugar forsvarleg drift. Tiltaket kan bidra til å ivareta forsvarleg drift og til å redusere presset på sjukepleiarane, og på den måten også vera eit verkemiddel for å redusere sjukefråver. Fleksibel bruk både på institusjon og i heimesjukepleia.
- **Inn på tunet,** 100 000kr/år. Kjøp av tenester av private. Ledd i å dreie tenestene, redusere presset på heimetenestene og institusjon. Avlastningstilbod. Ledd i utval av tilbod. Ivareta behovet for meistring, aktivitet, sosial omgang, individuell tilrettelegging. Planar/ynskje om å ha ein dagsenter dag som IPT-prosjekt.
- **Ferievikarbudsjett,** 472 000kr/år. Vi treng kvalifisert personell for å dekke opp ferien, må truleg nytte vikarbyrå for å ivareta forsvarlegheit under ferieavvikling. Naudsynt med ein månad sommarferie for tilsette for å hindre at ein har ferieavvikling kontinuerleg heile året. Dette krev mest trule bruk av vikarbyrå. Dersom vi nyttar vikarbyr vert ei stipulering på 5/52 for knapt.
- **Farmasøyt** 20% stilling (kjøp av teneste), om lag 124 000kr/år. Kommunen si plikt til å gjere systematiske legemiddelgjennomgangar av bebuarar i sjukeheimar, kjem truleg til å bli føresegnfesta jf. ny stortingsmelding om legemidlar. Det er farmasøyt som er mest kvalifisert til dette arbeidet og legen vil med dette bli frigjort til å gjere legeoppgåver. Tilsyn legemiddellager og rutinar legemiddelhandtering og opplæring vil kunne inngå. Dette er kvalitetssikring og framtidretta tiltak.
- **Demensomsorgens ABC,** 4200 timar/år. I Demensplanen 2015 er det satsa på å utvikle studiemateriale Demensomsorgens ABC som inneheld tre permar, dei to første med aktuelt fagstoff om demens, utgreiing og oppfølging for best mogleg behandling av personar med demens. Det vert lagt vekt på pårørande sin situasjon og korleis desse kan støttast. Studiehefta introduserer praktiske observasjonsreiskapar og følgjer tilrådd behandling og tenester og tenester som er beskrive som satsingar i Demensplanen 2015. Den tredje permen Demensomsorgens ABC Miljøbehandling, byggjer på deltakarane sine kunnskarar frå dei to førre permene. Med utgangspunkt i personsentrert omsorg vises metodar for å utvikle miljøbehandling i praksis og organisering av miljøtiltaka på individ og gruppenivå. Denne permen er tilrådd gjennomført i studiegrupper der deltakarane arbeider i same avdeling. Det er ynskjeleg at alle som ikkje har teke dette frå før, gjennomgår denne kompetansehevinga. Opplæringa vil bli obligatorisk og leiarane vil setje opp grupper med medlemmar både frå institusjon og heimesjukepleia/heimehjelpene. Vi fokuserer på dei to fyrste permene. 1 år/perm. Kvar perm inneheld om lag 12 hefte og det er rekna møter kvar 14. dag unntatt i ferien. Kvart møte er rekna til to timar, der arbeidsgjevar dekker ein time til utbetaling. 2760 timar/år. Det krevst 80 % oppmøte for å få godkjenning(studiebevis). Det er rekna 2 fagdagar (SAM-AKS) pr. perm som arbeidsgjevar betaler; 2880 timar/år. Permane kostar kr 450,- pr stk, tilsaman kr 54 000. Fylkesmannsembeta over heile landet er involvert i ABC-satsinga og kommunane har høve til å søke om midlar til ABC-opplæringa frå kompetanseløftet 2015. Helsedirektoratet har som del av Demensplan 2015 og Kompetanseløftet 2015 gjeve Nasjonal kompetanseteneste for aldring og helse oppdraget med å lede ABC-satsinga og støttar økonomisk, slik at dei halvårige seminara kan gjennomførast utan kostand til førelesarane. Aldring og helse samarbeider med kompetansemiljø om gjennomføring av seminara og oppfølging av kommunane (SAM-AKS). Pleie- og omsorgstenestene i Lom og Skjåk vil gjennomføre dette, vi har hatt felles møte og har felles strategi.

Del 3 Administrasjonssjefen sitt forslag

3.1 Prioriteringar og innsparingar i budsjettforslaget

Over fleire periodar har det vore generelle budsjettinnsparingar, noko som over tid gjev utfordringar for dei som skal forvalte budsjettet. Frå hausten 2015 vart Garmo skule lagt ned. Dette var ei strukturendring som forbetrar den økonomiske situasjonen for kommunen. Det er like vel store behov for strukturelle endringar. Med utgangspunkt i årsmeldinga for 2014, vurdert opp i mot KOSTRA-tal vil ein ved å samanlikne med landsgjennomsnittet på viktige tenesteområde, sjå ut til å ha eit «antatt» innsparingspotensiale som er slik:

- Skulane - opp til kr 1 900 000.
- Pleie- og omsorg - frå kr 7 000 000 – 10 000 000.
- Kommunehelsetenesta - opp mot kr 1 500 000.

KOSTRA – tala syner at Lom kommune brukar lite på personalressursar i administrasjonen:

- Løn til administrasjon ligg frå kr 2 000 000 – 4 000 000 under det samanliknbare kommunar nyttar til administrasjon. *Administrasjonen i Lom er liten.*

Som prinsipp i budsjettarbeidet vidarefører vi siste vedtekne budsjett som utgangspunkt for det nye budsjettet. Dette blir justert for lønsauke og avtalemessige forhold som gjev grunnlag for endring.

Etter disse justeringane starta vi på ei underbalanse på kr 7 400 000. Dette kjem fram som ein konsekvens av auke i frie inntekter over statsbudsjettet samanlikna med vår «pålagte» utgiftsauke. Det er gjennomført grundige prosessar med alle tenesteområda. For barnehagen har fokuset derfor vore å få inn dei ressursane som er naudsynt for å dekkje innsøkjinga som har vist auke. For dei andre områda har fokuset i prosessen vore å finne innsparingstiltak.

Tiltaka som er foreslått inn i budsjettet gjev oss eit balansert budsjett. Det gjev oss like vel ikkje grunnlag for avsetting til fond. Justert netto driftsresultat er under den vedtekne målsetting på 2 %.

Det vil like vel ikkje vera mogleg eller forsvarleg å ta budsjettet til dette nivået på eitt år. Som ein ser av driftsbudsjettet for 2017 og framover i økonomiplanperioden, vil vi få eit godt driftsnivå med dei tiltaka som er planlagt gjennomført innan Pleie og omsorg.

Nedanfor er forklaring til dei forskjellige tiltaka som er teke inn i budsjettforslaget:

Rådgyvevar oppvekst

- Jotunfjell Leirskule og Varden Fjellskule har hatt ei avtale med at Lom kommune kan dekke inntil kr 50 000 for kvar skule, om drifta gjev underskot. Det blir foreslått å seia opp disse avtalane, der effekt på budsjettet blir kr 100 000.

Støttefunksjonen

- 75 % av biblioteksjefstillinga er stilt vakant frå 1.1.2016 – 31.8.2016. Dette utgjer ei innsparing på kr 360 000.

• Det er redusert med ei 50 % stilling ved Servicetorget, dette utgjer omlag kr 290 000. Dette reduserer kapasiteten ved Servicetorget, noko som kan gå utover leveringsevna både med leveringstid og presisjon. Tilsette har elles hatt ein pressa arbeidssituasjon.

- Kompetanseutvikling i kommunen er redusert frå kr 300 000 til kr 200 000.

For ei kompetansebedrift er det viktig å ha handlingsrom for å arbeide med kompetanse- og utviklingsarbeid. Behovet for kompetansemiddel er høgare enn det budsjettet legg opp til. Vi vil like vel foreslå at budsjettet blir redusert for 2016.

- Vi har hatt ein post for lønsjustering liggande i budsjettet for Støttefunksjonen., som skal fordelast på alle tenesteområda. Budsjettposten har etter lønsforhandlingar, blitt fordelt ut på dei enkelte tenesteområda. Det er i det vesentlege gjennomført reell lønsbudsjettering, slik at denne posten er redusert med kr 295 000, og er i dag på kr 30 000. Dette medfører at vi blir sårbarare i forhold til personellmessige endringar, og kan ikkje handtere alle utfordringar like godt.

- Aktivitetstilbod for barn og unge. Ungdomsklubben har godt besøk kvar klubbkveld, der ca. 50 ungdomar er samla. Det verkar til at klubben dekker eit behov blant ungdomane. Budsjettet er på kr 223 000, inkludert kr 90 000 som er øyremarka tilskot til lag og organisasjonar. For å avhjelpe balansesituasjonen, og som eit eingongstiltak, blir det foreslått å dekke aktiviteten frå middel som er avsett på fond til «rusførebyggande tiltak blant barn og unge». Fondet er bygt opp frå skjenkeavgifter, årlege innbetalingar frå dei som har skjenkeløyve.

- Natravntenesta. Denne blir administrert av Friviljugsentralen, og betalt av Lom kommune. Denne posten utgjør kr 19 000. Dette beløpet blir og foreslått dekt av fond til «rusførebyggande tiltak». Post c og d vil da ikkje belaste balansesituasjonen i 2016. Dette er eit tiltak som må gjelde berre for 2016.
- Støttefunksjonen administrer kommunale utleigebustader og bustader til flyktningane. Fleire av leigeprisane er godt under marknadsprisen. Ut frå det, kan dei kommunale leigeprisane undergrave den private marknaden. Ein legg seg i forslaget til nye leigeprisar, på det ein vurderer som marknadsprisen. Prisane er og vurdert opp mot prisane i nabokommunane. Ein del av avtalane har straum inkludert i prisen, medan andre er utan straum inkludert. Dette er ordna slik, ut i frå praktiske grunnar med oppvarming. Auke i utleigeinntektene er berekna til kr 540 000 i netto.
- Medan GIAX AS hadde avdeling i Lom, var det ei avtale om at kommunen skulle finansiere drifta av eit tiltak med kr 150 000 kvart år. Denne avtala gjekk ut da GIAX AS la ned sin avdeling i Lom. Etter ynskje, vart posten ståande i budsjettet for 2015. Posten er nå teke ut.
- Det er etablert leigeavtalar for Eggalia industribygg og Gamle Loar kulturhus, der leigeinntekta for 2016 er ca. kr 150 000. På Midtgard mista vi leigeinntekta frå NAV, som hadde eit stort areal.
- Dei årlege inntektene for Smådøla-utbygginga er redusert frå kr 1 000 000 til kr 600 000 på grunn av lågare kraftprisar.
- Sal av konsesjonskraft er kr 1 560 000 mindre enn i budsjettet for 2015.
- Utgifter til juridisk bistand er auka med kr 60 000, til kr 100 000.
- Budsjettpost på kr 80 000 til lag og organisasjonar med formål å arbeide for barn og unge er redusert til kr 50 000.
- Budsjett for tilskot til lag og organisasjonar innanfor kulturområdet er redusert med kr 45 000, til kr 60 000.
- Tilskot til Lom idrettsråd er redusert frå kr 590 000 til kr 530 000, ein reduksjon på kr 60 000.
- Tilskot til Lom kyrkjeleg råd er uendra frå 2015.
- Skattesatsen for eigedomsskatt er foreslått auka med 0,1 % frå 0,4 % til 0,5 %. Dette utgjør

omlag kr 350 000 auka inntekt.

Skulane

• Kostra – tala for 2014 syner at skulane har godt med ressursar i Lom, og at vi ligg over dei fleste skulane i Oppland. Tala syner at det kan vera eit reduksjonspotensiale opp mot kr 1 900 000. Dette er potensiale der nedlegging av skulen i Garmo er teke omsyn til. I budsjettarbeidet har det vore kjørt felles prosess blant skulane. Om ein ser på skulane samla, og trekker ut lønsauka frå 2015 til 2016 og tek omsyn til inntektsauka ved Lom ungdomsskule, så er det ein reduksjon i budsjettet på kr 3 800 000. Den økonomiske innsparinga ved å legge ned Garmo skule var stipulert til kr 2 500 000. Den reelle endringa i skulane sine budsjett er på kr 1 300 000. I beløpet på kr 1 300 000 ligg både innsparingar og auka inntekt for opplæring i norsk og samfunnsfag av flyktningar.

Det har vore ein grundig gjennomgang av skulane sine budsjett, opp mot tal elevar/klasser, spesialundervisningsvedtak og behov for deling i enkeltfag.

Det er ei oppfatning av at budsjettet for skulane gjev grunnlag for ei forsvarleg drift.

Barnehagen

- Barnehagen har hatt eit budsjett som har dekt minimumskrav. Det har skjedd endringar ved at det er fleire barn under 3 år som søker barnehageplass, og dermed blir behovet for personellressursar større enn det er ved barn over 3 år.
- Barnehagen har låge kostnader, dette ut i frå samanlikning med KOSTRA – tal, og har hatt ei minimumsløysing. For Loar barnehage er det auka med 60 % stilling frå hausten 2015. Garmo barnehage har ei utviding med 2 stillingar frå hausten 2015, samt ei stilling frå 2016.

MTN

- For MTN er stillinga som kommunalsjef stilt vakant. Dette utgjør kr 840 000.

Utgard

- Utgard er ei viktig brikke for kulturlivet og for tilrettelegging for konferansar som det private næringslivet i Lom kan ha fordelar av. Bygget var nytt i 2013. Vi har hatt nokre driftsår, som har gjeve oss noko erfaring. Det er viktig at ein held god og jamn standard på bygget. Ut frå erfaringstal, kan vi for 2016 redusere utgiftene til forskjellig vedlikehald med kr 300 000 for 2016. Vedlikehaldsbudsjettet må ein rekne med må

aukast for seinare år i økonomiplanperioden. Vi vel og å redusere arrangementsutgiftene med kr 325 000. Dette gjev oss mindre handlingsrom i forhold til å arbeide for å få tak i konferansar. Ut frå budsjettssituasjonen, kan ein for 2016, redusere budsjettet med dette beløpet.

- Det er teke inn kr 100 000 for drift av symjebasseng.

Helse- og velferd.

- I overføring til Skjåk kommune for tenester frå NAV, ligg det inne ei 50 % stillingsauke. Dette for å forebygge framleis auke i sosialhjelpsbudsjettet.

- Budsjettet til fosterheimar er redusert med kr 420 000. Dette skuldast reduksjon i talet på fosterbarn.

- Det blir foreslått å auke husleigesatsane frå 1.1.2016. For HV vil dette utgjera kr 50 000.

Pleie- og omsorg

- Det har vore arbeidd saman med ekstern konsulent for å konkretisere potensiale og

prosess med omstrukturering av Pleie- og omsorg. Rapporten frå konsulenten har kartlagt eit potensiale på kr 8,0 – 9,0 millionar kroner over tid. I budsjettet for 2016 ligg det inne ein innsparing på kr 1 600 000, som er tiltak som konsulenten har med i sine berekningar. Innsparinga aukar med om lag kr 2 500 000 kvart år fram til og med 2019.

- Det blir foreslått å auke husleiga frå 1.1.2016. Satsane er oppstilt i eige tabell. For PLO utgjær auka i husleigesatsar til omsorgsbustader kr 580 000. Årsaken til denne store auken er at det over år har vore ingen eller moderat auke av satsane. Det er derfor lagt inn auke for å møte sjølvkostnivået kommunen har for å drifte og legge dette til rette for leigetakarane.

Endring innanfor omsorgssektoren er ein omfattande prosess, som krev tid. Her er det viktig å ha gode prosessar med involvering av tilsette.

3.2 Kraftinntekter og signal om utbytte frå Eidefoss

Forvaltning av konsesjonskraft

Konsesjonskrafta er seld gjennom forvaltningsavtale med Eidefoss. Budsjettføresetninga er ein kombinasjon av den krafta som alet er seld og sikra i marknaden og marknadsprisar. Endringar i kraftprisar vil endre grunnlaget for vårt budsjett.

Utbytte frå Eidefoss AS

Utbytte frå Eidefoss AS er vurdert til 6,6 millionar kroner. Dette er sjølv sagt avhengig av resultatet i selskapet.

3.3 Budsjett og økonomiplan opp mot den økonomiske handlingsregel

Justert netto driftsresultat:

Vi ser at netto driftsresultatet vil vera under målet på 2 % for 2016. Driftsnivået er like vel teke ned. Ein må nytte fleire år på å koma ned på eit godt nok økonomisk nivå i dei forskjellige måltala. Omlegginga innanfor Pleie og omsorg, som går over tid, viser budsjettet forbetring av driftsbalansen framover i økonomiplan-perioden. Etter økonomiplanen vil justert netto driftsresultat koma opp over 5 % for 2019. Ser ein dette mot utvikling i den langsiktige gjelda, og behovet for fondsoppbygging er det naudsynt med gode driftsresultat framover. Gjeldssituasjonen og behovet for oppbygging av fond, gjer at det er behov for eit driftsresultat som er betre enn målalet på 2 % dei næraste åra. Over tid styrer ein etter 2 %.

Langsiktig gjeld:

Den langsiktige gjelda er høg. Det er behov for å redusere denne. Derfor er det og viktig å ha dette med seg i vurdering av driftsresultatet. I dag har vi svært låg lånerente, som er på ca. 1,7 %. I styringa framover må ein vurdere behovet for å oppnå gode nok resultat med ei høgare lånerente.

Disposisjonsfondet:

Økonomiplanen syner at vi vil ha ei oppbygging av disposisjonsfondet. Ein bør vurdere kor lang tid ein skal nytte på å bygge opp den økonomiske handlefridomen i samsvar med handlingsregelen. Disposisjonsfondet blir styrka gjennom planperioden. Her kan ein og vurdere dette opp mot gjeldssituasjonen, og vurdere om ein skal betale ned den langsiktige gjelda utover ordinære avdrag.

Budsjett og økonomiplan opp mot den økonomiske handlingsregel:

Vurdering av den økonomiske handlingsregel	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Sum driftsinntekter	218 658 687	218 937 087	219 495 087	219 324 087
Netto driftsresultat	8 209 118	10 821 818	13 685 418	18 214 573
Justering:				
Premiefond	6 314 000	6 314 000	6 314 000	6 314 000
Justert netto driftsresultat	1 895 118	4 507 818	7 371 418	11 900 573
Justert netto driftsresultat i % av driftsinntekter	0,9 %	2,1 %	3,4 %	5,4 %
Mål etter økonomisk handlingsregel	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Mål justert netto driftsresultat	4 373 174	4 378 742	4 389 902	4 386 482
Avvik mellom budsjett og handlingsregel for netto driftsresultat	-2 478 056	129 076	2 981 516	7 514 091
Lånegjeld (Inkludert startlån):				
Lånegjeld	234 500 000	237 400 000	230 140 000	218 000 000
Lån i % av driftsinntekter	107 %	108 %	105 %	99 %
Mål etter handlingsregel	65 %	65 %	65 %	65 %
Mål maks lånegjeld etter handlingsregel	142 128 147	142 309 107	142 671 807	142 560 657
Behov for reduksjon i lånegjeld	92 371 853	95 090 893	87 468 193	75 439 343
Disposisjonsfond:				
Utvikling disposisjonsfond	2 964 000	5 033 000	9 946 000	19 368 000
Mål etter handlingsregel i % av driftsinntekter	10 %	10 %	10 %	10 %
Måltal i kroner	21 865 869	21 893 709	21 949 509	21 932 409
Avvik i forhold til måltal	-18 901 869	-16 860 709	-12 003 509	-2 564 409

3.4 Innstilling frå administrasjonssjefen

3.4.1 Skattevedtak

Med grunnlag i eigedomsskattelova §§ 2 og 3e, skal eigedomsskatt skrivast ut etter desse alternativ for skatteåret 2015:

- Faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, jfr. KS-sak 125/75.
- Verker og bruk i heile kommunen.

Den generelle skattesatsen for dei skattepliktige eigedomane blir for 2015 sett til 7 promille, jfr. esktl. § 13 fyste ledd. Skattesatsen blir differensiert med heimel i eigedomsskattelova § 12 bokstav a. For bustadar / bueingingar og fritidseigedomar, blir skattesatsen sett til 5 promille.

Alle sjølvstendige bueingingar skal ha eit bottenfrådrag på kr 450 000 som skal trekkast frå takstverdien, jfr. esktl. § 11 andre ledd.

Nyoppførte bygg som heilt eller delvis blir brukt som bustad er fritekne for eigedomsskatt i 10 år (eigedomsskattelova § 7 bokstav c) inntil kommunestyret endrar eller opphevar fritaket.

Eigedomsskatten skal betalast i 6 terminar i skatteåret. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt nyttar kommunen tidligare vedtekne vedtekter.

3.4.2 Rameendringar

Ansvarområde - type reduksjon	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Endring
STØTTEFUNKSJON	-127 008 805	-127 492 453	-483 648
OPPVEKST	30 871 335	28 762 610	-2 108 725
BARNEHAGE	11 410 097	14 037 159	2 627 062
MILJØ, TEKNISK OG LANDBRUK	9 266 204	9 445 938	179 734
UTGARD	1 048 329	510 727	-537 602
HELSE OG VELFERD	18 428 794	18 510 905	82 111
INSTITUSJONSBASERT OMSORG	28 139 538	53 854 914	25 715 376
HEIMEBASERT OMSORG	24 432 928	0	-24 432 928
ADMINISTRATIV STAB	3 411 580	2 370 200	-1 041 380

- Bustad i Bøverdalen (Odda barnehage) leggjast ut for sal.
- Avtale med fjellskulane om dekking av underskot inntil kr 50 000 for kvar skule blir sagt opp.
- 75 % av biblioteksjefstillinga blir stilt vakant t.o.m. 30.8.2015.
- Reduksjon på 50 % stilling ved Servicetorget frå 1.1.2016.
- Inntekter på sal av bygdabøker blir ikkje avsett til næringsfondet, men går til finansiering av drift i 2016
- Middel til kompetanseutvikling blir redusert med kr 100 000 til kr 200 000
- Aktivitetstilbod for barn og unge, inkludert tilskot til lag og organisasjonar og natteravntiltak blir finansiert med fond for «Rusførebyggande arbeid».
- Middel til AFT – (GIAX avd Lom) blir teke ut av budsjettet.
- Tilskot (etter søknad) med formål å arbeide for barn og unge reduserast med kr 50 000 til kr 120 000.
- Tilskot (etter søknad) til kulturføremål reduserast med kr 45 000 til kr 130 000.
- Tilskot til idretten blir redusert med kr 60 000 til kr 530 000.
- Tilskot til Friviljugsentralen blir redusert med 14 000
- Skattesatsen for eigedomsskatt aukast med 0,10 %, frå 0,40 % til 0,50 %.
- Kommunalsjefstilling ved MTN stillast vakant i 2016.
- Budsjettet til Utgard reduserast med kr 525 000, der drift av renovert symjebasseng er teke omsyn til med kr 100 000.
- Lom kommune finansierer ei 50 % stillingsauke ved NAV Lom og Skjåk.
- Som del av omstrukturering og omorganisering ved Pleie- og omsorg blir budsjetttramma redusert med kr 1 600 000.

Lom kommune - utleigebustader prisar

Kommunal bustad	Husleige pr mnd pr 31.12.15	Ny husleige pr. mnd frå 01.01.2016	Endring i kr	Forklaring
Tverråket	3250	6500	3250	Eks straum
Ulstad	6745	6750	5	Eks straum
Gjeisarbakken	6100	8000	1900	Inkl straum
Røyskattlie	8400	8400	0	Inkl straum
Røyskattlie 24 og 28	8000	8000	0	Inkl straum
Guritjønnbakken 2A	8400	8400	0	Inkl straum
Guritjønnbakken 2B	8000	8000	0	Inkl straum
Øvre Ulstadveg 35A	3218	6500	3282	Eks straum
Øvre Ulstadveg 29A	4206	7500	3294	Eks straum
Hamrom	3718	5000	1282	Eks straum
Leirmo	3250	5000	1750	Eks straum
Kroken	5254	6300	1046	Eks straum
Trygdebustad	2975	4500	1525	Eks straum
AFF	4124	6000	1876	Eks straum
Pensjonatet	2975	4500	1525	Inkl. straum
Omsorgsbustad - Krokamyrvegen	5996	7000	1004	Eks straum
Omsorgsbustader	4124	6000	1876	Eks straum

3.4.3 Driftsinntekter - forslag til satsar

Kap.	Område	2015	2016
3.4.3.1	Satsar for musikk- og kulturskulen, pr. år		
	- Eineundervisning og dans	2 400	2 400
	- Gruppeundervisning drama og formgjeving	1 200	1 200
	- Leige av instrument	300	500
	Syskenmoderasjon: For barn nr. 2 - 40%, for barn nr. 3 - 50%, moderasjon gjeld ikkje dans, dram og formgjeving		
3.4.3.2	Satsar for skulefritidsordninga, pr. mnd.		
	- Til og med 14 timar pr. veke	1 250	1 250
	- 15 timar og meir i veka	1 980	1 980
	- Dagsats	310	310
	- Timesats	95	95
3.4.3.3	Satsar for barnehagen, pr. mnd.		
	- Fem dagar i veka (maksimalsats)	2 580	2 580
	- Fire dagar i veka	2 400	2 400
	- Tre dagar i veka	2 050	2 050
	- To dagar i veka	1 600	1 600
	- Einskild dag	250	250
3.4.3.4	Opphald på helseheimen, jamfør rundskriv I 47/98 frå Helse og Sosialdepartementet		
3.4.3.5	Husleige for trygdebustad, alderspensjonat og omsorgsbustad blir foreslått auka som konsumprisindeksen, endring jfr. avtale		
3.4.3.6	Satsar for heimehjelp		
	- Inntekt under 2G	180	186
	- Inntekt frå 2G og under 3G	591	620
	- Inntekt frå 3G og under 4G	849	890
	- Inntekt frå 4G og under 5G	1 239	1 300
	- Inntekt frå 5G og over	1 761	1 850
	Satsane er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester. Administrasjonen har fullmakt til å endra satsane i samsvar med rundskriv frå helse- og omsorgsdepartementet.		
3.4.3.7	Tryggleiksalarm, pris pr. mnd.	75	207
3.4.3.8	Middag levert i heimen, pris pr. middag	70	70
3.4.3.9	Satsar for fellingsavgift		
	Med heimel i "Forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort" blir fellingsavgiftene for elg og hjort i Lom kommune auka til gjeldande maksimalsatsar:		
	- Elg, vaksne dyr (1½ år og eldre)	465	500
	- Elg, kalv	270	300
	- Hjort, vaksne dyr (1½ år og eldre)	350	375
	- Hjort, kalv	210	225

3.4.4 Godtgjersle til folkevalde

Godtgjersle til folkevalde følgjer det til kvar tid gjeldande reglement.

3.4.5 Fullmakt til administrasjonssjefen

Administrasjonssjefen får fullmakt til å saldere budsjett 2015 og økonomiplan 2016 – 2018 ved å justere avsetjing til disposisjonsfond.

3.4.6 Overføringer til andre

Mottakar	2 015	2 016
Regionrådet	391 000	392 000
Revisjon og kontrollutval	699 500	653 000
Regiondata	1 190 000	1 386 000
It-samarbeid med Skjåk kommune	743 000	655 000
Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap		
- Renovasjon	194 000	198 000
- Restavfall	1 357 000	1 384 000
- Miljøstasjon	353 000	360 000
Barnevern, samarbeid med Skjåk kommune	622 000	580 000
Samarbeid med Nav	1 005 000	1 263 000
Overføringer til Vågå kommune		
- Skatteoppkrevjar	469 000	380 000
- Arbeidsgjevarkontrollen (overført til Vågå kommune frå 1.4.2014)	189 000	192 000
- Skogbrukssjef	211 000	240 000
Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter		
- Jordmorvakt	62 000	285 000
- Legevakt	1 384 000	1 347 000
- Intermediære senger	722 000	1 304 000
- Samfunnsmedisinar	282 000	277 000
Inntakskontor - Skjåk	0	760 000
PPT	1 346 000	1 378 000
Lom og Skjåk brannvesen		
- Feiarvesen	413 000	430 000
- Brannsyn	240 000	247 000
- Brannvesen (Ny brannbil, kr 630 000)	1 542 000	2 192 000
- Overordna brann m.m.	295 000	300 000
Lom kyrkjelege råd	1 600 000	1 600 000
- i tillegg kjem overføringer for tenesteyting	160 000	323 000
- livssynsamfunn	20 000	20 000
Gudbrandsdalmusea AS jfr. Avtale	150 000	150 000
Lom friviljugsentral	143 000	129 000
- i tillegg kjem tenesteyting(skål justerast)	150 000	150 000
Samarbeid med krisesenter	164 000	164 000
Reiseliv, finansiert frå næringsfondet	500 000	500 000
Landbruk - overføring til private	550 000	550 000
Nord- Gudbrandsdalen bedriftshelseteneste, kjøp av tenester	140 000	140 000
Organisasjonar og andre innan kultur	779 000	670 000
- av dette, øyremerka til idrett	590 000	530 000
Ungdomsarbeid	170 000	120 000
Totalt	18 825 500	21 249 000

3.4.7 Budsjett gruppeart og ansvar

Grp.	Ansvar: 01 Støttefunksjonen	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10	LØNSUTGIFTER	10 191 400	6 102 700
11	KJØP AV VARER OG TENESTER	3 467 808	3 430 616
13	KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	4 132 087	4 130 155
14	OVERFØRINGAR	8 428 800	8 429 800
15	FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	28 461 800	35 236 171
	Sum utgifter	54 681 895	57 329 442
16	SALSINNTEKTER	-12 053 000	-11 484 000
17	REFUSJONAR	-2 541 700	-2 300 542
18	OVERFØRINGAR	-144 449 000	-147 705 000
19	FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-22 647 000	-23 332 353
	Sum inntekter	-181 690 700	-184 821 895
	Sum ansvar: 01 Støttefunksjonen	-127 008 805	-127 492 453

Grp.	Ansvar: 230 Rektor Lom ungdomsskule	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10	LØNSUTGIFTER	11 556 900	12 037 300
11	Kjøp av varer og tenester	2 599 686	2 488 937
13	KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	128 000	418 000
14	OVERFØRINGAR	189 500	340 500
	Sum utgifter	14 474 086	15 284 737
16	SALSINNTEKTER	-137 000	-157 000
17	REFUSJONAR	-1 684 500	-1 669 500
18	OVERFØRINGAR	-600 000	-1 570 000
19	FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50 000	-50 000
	Sum inntekter	-2 471 500	-3 446 500
	Sum ansvar: 230 Rektor Lom ungdomsskule	12 002 586	11 838 237

Grp.	Ansvar: 220 rektor Loar skule	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10	LØNSUTGIFTER	16 523 900	16 969 800
11	KJØP AV VARER OG TENESTER	2 684 507	2 666 173
13	KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	35 000	35 000
14	OVERFØRINGAR	25 000	230 000
	Sum utgifter	19 268 407	19 900 973
16	SALSINNTEKTER	-598 700	-546 600
17	REFUSJONAR	-2 342 650	-2 430 000
	Sum inntekter	-2 941 350	-2 976 600
	Sum grp. Ansvar:22 Loar skule	16 327 057	16 924 373

Grp. Ansvar: 221 rektor Garmo skule og barnehage	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	1 892 617	0
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	698 675	0
14 OVERFØRINGAR	96 867	0
Sum utgifter	2 688 159	0
16 SALSINNTEKTER	-35 000	0
17 REFUSJONAR	-111 467	0
Sum inntekter	-146 467	0
Sum grp. Ansvar: 221 rektor Garmo skule og bhg	2 541 692	0

Grp. Ansvar: 03 Barnehage	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	12 979 900	15 452 300
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	1 536 137	1 936 859
14 OVERFØRINGAR	-38 000	107 000
Sum utgifter	14 478 037	17 496 159
16 SALSINNTEKTER	-2 594 940	-2 944 000
17 REFUSJONAR	-473 000	-515 000
Sum inntekter	-3 067 940	-3 459 000
Sum grp. Ansvar: 03 Barnehage	11 410 097	14 037 159

Grp. Ansvar: 04 Miljø, teknisk og landbruk	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	14 997 100	15 038 900
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	8 205 281	7 821 633
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	7 153 262	7 416 462
14 OVERFØRINGAR	1 180 525	2 105 525
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	539 000	544 000
Sum utgifter	32 075 168	32 926 520
16 SALSINNTEKTER	-12 125 600	-12 798 600
17 REFUSJONAR	-6 969 202	-6 890 020
18 OVERFØRINGAR	-548 862	-548 862
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-3 165 300	-3 243 100
Sum inntekter	-22 808 964	-23 480 582
Sum grp. Ansvar: 04 miljø, teknisk og landbruk	9 266 204	9 445 938

Grp. Ansvar: 05 Utgard	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	2 019 600	2 095 227
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	1 966 729	1 695 500
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	720 000	350 000
14 OVERFØRINGAR	-28 000	0
Sum utgifter	4 678 329	4 140 727
16 SALSINNTEKTER	-3 630 000	-3 630 000
Sum inntekter	-3 630 000	-3 630 000
Sum grp. Ansvar: 05 Utgard	1 048 329	510 727

Grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	18 631 300	20 830 600
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	4 506 444	4 564 505
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	2 073 000	4 858 500
14 OVERFØRINGAR	3 364 900	3 280 600
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	70 000	50 000
16 SALSINNTEKTER	-683 550	-987 000
17 REFUSJONAR	-3 749 300	-3 806 300
18 OVERFØRINGAR	-5 734 000	-10 250 000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50 000	-30 000
Sum grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	18 428 794	18 510 905

Grp. Ansvar: 07 PLEIE OG OMSORG	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	32 026 500	55 955 500
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	5 623 038	8 838 914
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	470 000	674 000
14 OVERFØRINGAR	-2 373 000	293 000
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	53 000	53 000
Sum utgifter	35 799 538	65 814 414
16 SALSINNTEKTER	-5 314 000	-7 593 500
17 REFUSJONAR	-2 293 000	-4 313 000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-53 000	-53 000
Sum inntekter	-7 660 000	-11 959 500
Sum grp. Ansvar: 07 Pleie og omsorg	28 139 538	53 854 914

Grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	23 520 000	0
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	3 211 928	0
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	495 000	0
14 OVERFØRINGAR	38 000	0
Sum utgifter	27 264 928	0
16 SALSINNTEKTER	-1 455 000	0
17 REFUSJONAR	-1 377 000	0
Sum inntekter	-2 832 000	0
Sum grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG	24 432 928	0

Grp. Ansvar: 09 ADMINISRATIV STAB	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	3 091 480	2 853 700
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	263 000	243 000
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	2 068 300	1 378 000
14 OVERFØRINGAR	10 000	26 000
Sum utgifter	5 432 780	4 500 700
17 REFUSJONAR	-2 021 200	-2 130 500
Sum inntekter	-2 021 200	-2 130 500
Sum grp. Ansvar: 09 ADMINISRATIV STAB	3 411 580	2 370 200

3.4.8 Investeringar og finansiering

Nye tiltak 2016-2019 over 100.000 kroner	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<u>Investering</u>				
10104 EDB-UTSTYR/PROGRAMVARE	250 000	0	0	0
10105 ETABLERINGSLÅN	2 970 800	2 991 400	3 011 000	3 031 400
10137 KJØP AV LEASINGBILAR	187 500	150 000	0	0
42121 TILTAK LEIRMO VASSVERK	100 000	0	500 000	500 000
42141 KOLLAVEGEN	375 000	375 000	375 000	375 000
42143 GARMO RENSEANLEGG REHABILITERING	0	850 000	0	0
42145 LEIRMO RA -REHABILITERING	8 000 000	0	0	0
42153 AVLØPSPUMPESTASJONER-OPPRUSTING	1 750 000	1 750 000	0	0
42175 BRUBAKKEN-TRAFIKKSIKRING	0	0	1 000 000	0
42267 Symjebasseng rehabilitering	4 375 000	0	0	0
42404 MILJØSTASJON	370 000	0	0	0
42405 SKILTPLAN-VEG OG GATEADRESSER	525 000	0	0	0
60007 UTLEIGEB.VANSKELEGSTILTE/FLYKTNINGER	0	7 900 000	5 300 000	0
60010 NYTT HELSESENTER	15 000 000	0	0	0
60011 VENTILASJONSANL-HELSESENTER	1 062 500	0	0	0
60012 AMBULANSESTASJON	4 187 500	0	0	0
60013 OMSORGSBUSTADER M/VEDTAK	15 625 000	15 625 000	0	0
70005 VELFERDSTEKNOLOGI	312 500	0	0	0
70006 TRYGGLEIKSALARM	125 000	0	0	0
70007 TENESTEBILAR HEIMEHJELP 3 STK	0	0	750 000	0
Sum investering	55 215 800	29 641 400	10 936 000	3 906 400
<u>Finansiering</u>				
ØYREMERKA TILSKOT	-5 625 000	-8 785 000	-2 120 000	0
REFUSJON FRÅ STATEN	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
MOMSKOMPENSASJON	-8 317 500	-3 200 000	-425 000	-75 000
BRUK AV LÅN	-38 152 500	-14 515 000	-5 230 000	-650 000
LÅN - STARTLÅN	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
ORDINÆRE AVDRAG STARTLÅN	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
OVERFØRING FRÅ DRIFTSREKNESKAPEN	-220 800	-241 400	-261 000	-281 400
Sum finansiering	-55 215 800	-29 641 400	-10 936 000	-3 906 400

3.4.9 Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet	Rekneskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<u>Driftsinntekter</u>						
Brukerbetalingar	8 876 560	8 542 640	9 178 600	9 152 600	9 152 600	9 152 600
Andre sals- og leigeinntekter	29 455 285	30 084 150	30 962 100	31 432 100	32 018 100	31 875 100
Overføringar med krav til motyting	29 864 739	17 999 050	18 444 125	18 355 525	18 355 525	18 355 525
Rammetilskott	83 794 006	83 987 000	85 034 000	85 034 000	85 034 000	85 034 000
Andre statlege overføringar	10 134 717	8 949 862	13 835 862	13 758 862	13 730 862	13 702 862
Andre overføringar	543 858	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Skatt på inntekt og formue	43 317 330	47 362 000	50 221 000	50 221 000	50 221 000	50 221 000
Eigedomsskatt	5 187 850	5 933 000	6 283 000	6 283 000	6 283 000	6 283 000
Andre direkte og indirekte skattar	6 667 673	5 000 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Sum driftsinntekter	217 842 018	207 957 702	218 658 687	218 937 087	219 495 087	219 324 087
<u>Driftsutgifter</u>						
Lønsutgifter	126 904 330	123 946 980	126 574 627	127 390 827	127 509 827	125 920 827
Sosiale utgifter	27 080 740	25 666 817	22 944 700	23 161 100	23 336 100	22 883 700
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteprod.	30 751 439	27 061 548	25 892 100	25 623 100	25 577 100	25 623 100
Kjøp av tenester som erstattar tenesteprod.	21 710 939	17 274 649	19 260 117	17 910 417	17 860 417	17 860 417
Overføringar	20 306 124	10 894 592	14 812 425	12 448 725	9 948 725	7 448 725
Avskrivningar	11 230 853	10 902 000	11 230 853	11 230 853	11 230 853	11 230 853
Fordelte utgifter	-6 693 971	-45 384	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	231 290 454	215 701 202	220 714 822	217 765 022	215 463 022	210 967 622
Brutto driftsresultat	-13 448 436	-7 743 500	-2 056 135	1 172 065	4 032 065	8 356 465
<u>Finansinntekter</u>						
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	11 140 949	11 377 000	11 520 000	11 520 000	11 520 000	11 520 000
Gevinst på finansielle instrument (omløpsmidlar)	0	0	0	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån	109 867	50 000	30 000	50 000	50 000	50 000
Sum eksterne finansinntekter	11 250 816	11 427 000	11 550 000	11 570 000	11 570 000	11 570 000
<u>Finansutgifter</u>						
Renteutgifter og låneomkostningar	4 941 376	5 022 800	4 177 800	4 502 900	4 511 600	4 371 000
Tap på finansielle instrument	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 350 817	7 278 000	8 287 800	8 578 200	8 565 900	8 501 745
Utlån	29 527	70 000	50 000	70 000	70 000	70 000
Sum eksterne finansutgifter	11 321 720	12 370 800	12 515 600	13 151 100	13 147 500	12 942 745
Resultat eksterne finanstransaksjonar	-70 903	-943 800	-965 600	-1 581 100	-1 577 500	-1 372 745
Motpost avskrivningar	11 230 853	10 902 000	11 230 853	11 230 853	11 230 853	11 230 853
Netto driftsresultat	-2 288 486	2 214 700	8 209 118	10 821 818	13 685 418	18 214 573
<u>Interne finanstransaksjonar</u>						
Bruk av tidlegare års reknesk.messig mindreforbruk	57 298	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	7 081 942	50 000	930 500	292 500	292 500	292 500
Bruk av bunde fond	5 050 183	3 586 300	2 997 100	2 997 100	2 997 100	2 997 100
Sum bruk av avsetningar	12 189 424	3 636 300	3 927 600	3 289 600	3 289 600	3 289 600
Overført til investeringsrekneskapen	258 124	509 000	370 800	391 400	411 000	431 400
Dekning av tidlegare års reknesk.m. meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	103 298	55 000	6 478 918	8 433 018	11 277 018	15 785 773
Avsetningar til bunde fond	8 202 868	5 287 000	5 287 000	5 287 000	5 287 000	5 287 000
Sum avsetningar	8 564 291	5 851 000	12 136 718	14 111 418	16 975 018	21 504 173
Rekneskapsmessig meir- eller mindreforbruk	1 336 647	0	0	0	0	0

3.4.10 Utvikling i lånegjeld

Utvikling i lånegjeld 2016 - 2019 (tal i heile tusen kroner)	Inng. gjeld					Utgående
		2016	2017	2018	2019	gjeld 2019
Nye lån	205 600	38 152	14 515	5 230	650	
Avdrag løpande lån		9 258	10 604	11 018	11095	
Avdrag nye lån		0	1 035	1 441	1 562	
Utgående gjeld		234 494	237 370	230 141	218 134	218 134

3.4.11 Fondskapital

Tal i heile tusen kroner	Inngående balanse	2016	2017	2018	2019	Utgående balanse
<u>Disposisjonfond</u>	3487					19 368
Driftstiltak		-523	2 069	4913	9422	
<u>Heimfallsfond</u>	3 320					3 720
Avsett frå drift		100	100	100	100	
<u>Næringsfond</u>	3872					10 112
Driftstiltak		-2 590	-2 590	-2 590	-2 590	
Avsett frå drift		4 150	4 150	4 150	4 150	
<u>Kapitalfond</u>	3 240					3 240
Totalt	13 919					36 440

3.4.12 Bruk av næringsfondet

	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
TILTAKSARBEID	-939 100	-939 100	-939 100	-939 100
REISELIVOG TURISTVERKSEMD	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
REGIONRÅD	-392 000	-392 000	-392 000	-392 000
LANDBRUKSKONTOR	-859 000	-859 000	-859 000	-859 000
BRUK AV NÆRINGSFOND	-2 690 100	-2 690 100	-2 690 100	-2 690 100

3.4.13 Investeringar

- EDB – utstyr, er utstyr gjennom Regiondata, som er ein del av felles investering.
- Kjøp av leasingbilar er teke inn som budsjettpost etter tidlegare kommunestyrevedtak der det vart bestemt at kommunen skulle kjøpe ut alle bilane ein leaser. Det er att to bilar med leasingkontrakt, der den eine går ut i 2016 og den andre i 2017.
- Alle tiltak innan Var – området, er teke inn etter overordna plan for området. Investeringane på dette området går inn i gebyrberekinga, og er finansiert av dei kommunale gebyra.
- Utleigebustader for flyktingar er eit tiltak for å kunne ta i mot dei flyktingane som det er gjort vedtak om. Investeringane er sjølvfinansierande gjennom husleiga. Det blir og gjeve inntil 40 % tilskot frå Husbanken til investeringa.
- Ombygging av helsesenteret, ventilasjonsanlegg helsesenteret og ambulansestasjon er pågåande prosessar som har hatt politisk behandling tidlegare.
- Omsorgsbustader, velferdsteknologi og tryggleiksalarm er tiltak for å kunne gjennomføre omstrukturingsprosessen ved Pleie- og omsorg. Omsorgsbustader kan ein og rekne som sjølvfinansierande gjennom husleiga. For omsorgsbustader blir det gjeve 45 % tilskot til investeringa.
- Skiltplan, veg- og gateadresser er tiltak som det er starta på, der det står att arbeid for at denne prosessen kan bli avslutta. Dette er grunngjeve i matrikkelforskrifta. (Sjå elles forslag til tiltak innanfor MTN og PLO).

Del 4 Politisk behandling

4.1 Behandling i formannskapet

Saksprotokoll i Formannskap - 02.12.2015

4.1.1 Behandling

Administrasjonssjefen orientert om endringar i budsjettet til Regiondata: Overføring til Regiondata er handsama på nytt i styret i Regiondata med flg endring: Driftsløyving til Regiondata blir redusert frå kr 1.386.000 til kr 1.285.000 Investeringssløyving blir redusert frå kr 250.000 til kr 185.000.

Forslag til budsjettbalanse frå Lom Arbeiderparti og Lom Senterparti.
Som innstillinga frå administrasjonssjefen med slik endring:

Forventa utbyte frå AS Eidefoss redusert med (jfr. vedteken utbytemodell	kr 600 000
Eigedomsskatt uendra	kr 350 000
Reduserte inntekter	kr 950 000

Dekkjust inn med fyljande ramereduksjon:

Pleie og omsorg	kr 300 000
Helse og velferd	kr 100 000
Loar skule	kr 100 000
Lom ungdomsskule	kr 50 000
Støttefunksjonen	kr 50 000
Miljø teknisk næring	kr 250 000
Regiondata	kr 100 000
Reduserte kostnadar	kr 950 000

Forslag til endringar blir vidareført i økonomiplanperioda.
Overføring fra næringsfond til MTN

Landsbyverter (toalettvakt-parkeringshjelp)	kr 100.000,-
---	--------------

Ordninga med etableringsstøtte ved overtaking av landbrukseigedom med verknad blir avvikla fra 01.01.2016.

I samband med revidering av vilkåra for tilskot frå næringsfondet skal det vurderast å innføre ei utviklingsstøtte til nyetablerte i landbruksnæringa.

Ved alternativ votering mellom innstillinga frå administrasjonssjefen og forslaget frå Lom Arbeiderparti og Lom Senterparti fekk forslaget frå Lom Arbeiderparti og Lom Senterparti fire røyster. Ei røyst vart gjeve til innstillinga frå administrasjonssjefen.

4.1.1 Forslag frå formannskapet

Forslag til budsjettbalanse frå Lom Arbeiderparti og Lom Senterparti.
Som innstillinga frå administrasjonssjefen med slik endring:

Forventa utbyte frå AS Eidefoss redusert med (jfr. vedteken utbytemodell)	kr 600 000
Eigedomsskatt uendra	kr 350 000
Reduserte inntekter	kr 950 000

Dekkjast inn med fyljande ramereduksjon:

Pleie og omsorg	kr 300 000
Helse og velferd	kr 100 000
Loar skule	kr 100 000
Lom ungdomsskule	kr 50 000
Støttefunksjonen	kr 50 000
Miljø teknisk næring	kr 250 000
Regiondata	kr 100 000
Reduserte kostnadar	kr 950 000

Forslag til endringar blir vidareført i økonomiplanperioda.
Overføring fra næringsfond til MTN

Landsbyverter (toalettvakt-parkeringshjelp)	kr	100.000,-
---	----	-----------

Ordninga med etableringsstøtte ved overtaking av landbrukseigedom med verknad blir avvikla fra 01.01.2016.

I samband med revidering av vilkåra for tilskot frå næringsfondet skal det vurderast å innføre ei utviklingsstøtte til nyetablerte i landbruksnæringa.

Behandling

Administrasjonssjefen orienterte om arbeidet med budsjettbalansen etter 1 g. behandling i formannskapet.

Følgjande vart presentert:

Vurdering av rammetilskot

Administrasjonen har gjort ny vurdering i høve innbyggjartal som grunnlag for rammetilskotet. Administrasjonen foreslår å høgde dette grunnlaget med kr 300.000 som følgje av auke i innbyggjartal.

Skattevedtak

Endring av skattesats ved fastsetting av eigedomsskatt på bustadeigedomar – frå forslag 5 promille til 4 promille. Vedtak som fylgjer (og som må inn i endeleg vedtak):

3.4.1 Skattevedtak

3.4 Innstilling frå administrasjonssjefen

Med grunnlag i eigedomsskattelova §§ 2 og 3e, skal eigedomsskatt skrivast ut etter desse alternativa for skatteåret 2015:

- Faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, jfr. KS-sak 125/75.
- Verker og bruk i heile kommunen.

Den generelle skattesatsen for dei skattepliktige eigedomane blir for 2015 sett til 7 promille, jfr. esktl. § 13 fyste ledd. Skattesatsen blir differensiert med heimel i eigedomsskattelova § 12 bokstav a. For bustadar / bueingar og fritidseigedomar, blir skattesatsen sett til 4 promille.

Alle sjølvstendige bueingar skal ha eit bottenfrådrag på kr 450 000 som skal trekkast frå takstverdien, jfr. esktl. § 11 andre ledd.

Nyoppførte bygg som heilt eller delvis blir brukt som bustad er fritekne for eigedomsskatt i 10 år (eigedomsskattelova § 7 bokstav c) inntil kommunestyret endrar eller opphevar fritaket.

Eigedomsskatten skal betalast i 6 terminar i skatteåret. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt nyttar kommunen tidligare vedtekne vedtekter.

Reduksjon i støttefunksjonen – kr 50.000

Reduksjon i driftspostar

Rammeendring Loar skule – kr 100.000

Reduksjon i lærartimer

Reduksjon Lom ungdomsskule – kr 50.000

Reduksjon i lærartimer og drift

Reduksjon Helse og velferd

Det blir lagt inn overføring til NAV Lom og Skjåk tilsvarende inntil 35 % stilling som andel frå Lom (opprinneleg forslag frå formannskap var auke på 25 %) med konsekvens reduksjon på sosialhjelp.

Netto rammereduksjon som følgje av dette er kr 100.000.

Reduksjon pleie og omsorg

Innstilling frå administrasjonssjefen s. 38, punkt 3.4.3.6 endrast for 2016 til disse satsane:

3.4.3.6 Satsar for heimehjelp (auke kvar sats for dei med inntekt frå 2G og oppover med kr 200).

	2015	2016
- Inntekt under 2G	180	186
- Inntekt frå 2G og under 3G	591	820
- Inntekt frå 3G og under 4G	849	1 090
- Inntekt frå 4G og under 5G	1 239	1 500
- Inntekt frå 5G og over	1 761	2 350

Satsane er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester. Administrasjonen har fullmakt til endre satsane i samsvar med rundskriv frå helse- og omsorgsdepartementet.

Reduksjon i tenester

- Reduksjon i vikarbudsjet

- Redusere tilbodet ved arbeidssenteret i Eggjalja frå 4 til 3 dagar i veka; måndag, tysdag og torsdag
- Arbeidssenter stengt under ferieavviklinga

Reduksjon ramme MTN

Kr 50.000 blir overført til adm.gjennomføring av investeringsprosjekt

Forslag frå Bygdalista:

Redusert utbytte fra Eidefoss	kr 600.000,-
Eiendomsskatt uendra	kr 350.000,-
Reduserte inntekter	kr 950.000,-

Auka inntekt rammetilskot på kr 300.000 blir overført disposisjonsfondet.

Dekkes inn med følgende rammereduksjoner:

Regiondata	kr 100.000,-
Støttefunksjon	kr 400.000,-
Miljø teknisk næring	kr 450.000,-
Reduserte kostnader	kr 950.000,-

I tillegg må følgende gjennomføres:

Politikerlønninger bør ned med 20%. Det er viktig at vi som politikere viser måtehold når vi skjærer ned på alle andre sektorer. De pengene som det gir bør brukes på omstillingen i pleie/omsorg slik at den sikres god gjennomføringsevne (ca 190.000 kr+) og 60.000 kr økt tilskudd til idrettslaget slik at de kan opprettholde sin virksomhet.

Videre bør det gjennomføres omorganisering av hele strukturen i Lom kommune, fra toppen og ned. Det utarbeides organisasjonsplan med stillinger og en ser på andre måter å løse ting på. Dette gjelder alle avdelinger.

Landsbyverter (toalettvakt-parkeringshjelp) kr 100.000,-
dette bør inndekkes av næringslivet lokalt på Bergom da det er de som har nytte av dette, det blir mindre enn 8.000,- kr på hver enkelt, dette hvis næringslivet ønsker å ha parkeringsvakter, det hører ikke under næringsfondet.

Forslag frå SP og AP:

Som forslaget frå formannskapet med slik endring av rammeendringar og avsetning.

For dekning av registrert underbalanse med kr 950.000 blir flg endringar gjennomført:

Inntektsauke i statleg rammetilskott	300.000
Reduksjon i Regiondata	100.000
Rammereduksjon pleie og omsorg	200.000
Rammereduksjon helse og velferd	100.000
Rammereduksjon støttefunksjonen	50.000
Rammereduksjon Loar skule	100.000
Rammereduksjon Lom ungdomsskule	50.000
Rammereduksjon MTN	150.000
Auka avsetning disp.fond	100.000

Forslag til endringar blir vidareført i økonomiplanperioden.

3.4.1 Skattevedtak

3.4 Innstilling frå administrasjonssjefen

Med grunnlag i eigedomsskattelova §§ 2 og 3e, skal eigedomsskatt skrivast ut etter desse alternativ for skatteåret 2015:

- Faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, jfr. KS-sak 125/75.
- Verker og bruk i heile kommunen.

Den generelle skattesatsen for dei skattepliktige eigedomane blir for 2015 sett til 7 promille, jfr. esktl. § 13 fyste ledd. Skattesatsen blir differensiert med heimel i eigedomsskattelova § 12 bokstav a. For bustadar / bueingar og fritidseigedomar, blir skattesatsen sett til 4 promille.

Alle sjølvstendige bueingar skal ha eit bottenfrådrag på kr 450 000 som skal trekkast frå takstverdien,

jfr. esktl. § 11 andre ledd.

Nyoppførte bygg som heilt eller delvis blir brukt som bustad er fritekne for eigedomsskatt i 10 år (eigedomsskattelova § 7 bokstav c) inntil kommunestyret endrar eller opphevar fritaket.

Eigedomsskatten skal betalast i 6 terminar i skatteåret. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt nyttar kommunen tidligare vedtekne vedtekter.

3.4.3.6 Satsar for heimehjelp (auke kvar sats for dei med inntekt frå 2G og oppover med kr 200).

	2015	2016
- Inntekt under 2G	180	186
- Inntekt frå 2G og under 3G	591	820
- Inntekt frå 3G og under 4G	849	1 090
- Inntekt frå 4G og under 5G	1 239	1 500
- Inntekt frå 5G og over	1 761	2 350

Satsane er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester. Administrasjonen har fullmakt til endre satsane i samsvar med rundskriv frå helse- og omsorgsdepartementet.

Votering

Det vart votert over forslaget frå AP/SP og Bygdalista.

Fire røysta for forslaget frå AP/SP . Ei røyst vart gjeve til forslaget frå Bygdalista.

Forslag frå formannskapet

Som forslaget frå formannskapet med slik endring av rammeendringar og avsetning.

For dekning av registrert underbalanse med kr 950.000 blir flg endringar gjennomført:

Inntektsauke i statleg rammetilskott	300.000
Reduksjon i Regiondata	100.000
Rammereduksjon pleie og omsorg	200.000
Rammereduksjon helse og velferd	100.000
Rammereduksjon støttfunksjonen	50.000
Rammereduksjon Loar skule	100.000
Rammereduksjon Lom ungdomsskule	50.000
Rammereduksjon MTN	150.000
Auka avsetning disp.fond	100.000

Forslag til endringar blir vidareført i økonomiplanperioden.

3.4.1 Skattevedtak

3.4 Innstilling frå administrasjonssjefen

Med grunnlag i eigedomsskattelova §§ 2 og 3e, skal eigedomsskatt skrivast ut etter desse alternativa for skatteåret 2015:

- Faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, jfr. KS-sak 125/75.
- Verker og bruk i heile kommunen.

Den generelle skattesatsen for dei skattepliktige eigedomane blir for 2015 sett til 7 promille, jfr. esktl. § 13 fyste ledd. Skattesatsen blir differensiert med heimel i eigedomsskattelova § 12 bokstav a. For bustadar / bueingar og fritidseigedomar, blir skattesatsen sett til 4 promille.

Alle sjølvstendige bueingar skal ha eit bottenfrådrag på kr 450 000 som skal trekkast frå takstverdien, jfr. esktl. § 11 andre ledd.

Nyoppførte bygg som heilt eller delvis blir brukt som bustad er fritekne for eigedomsskatt i 10 år (eigedomsskattelova § 7 bokstav c) inntil kommunestyret endrar eller opphevar fritaket.

Eigedomsskatten skal betalast i 6 terminar i skatteåret. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt

nyttar kommunen tidligere vedtekne vedtekter.

3.4.3.6 Satsar for heimehjelp (auke kvar sats for dei med inntekt frå 2G og oppover med kr 200).

	2015	2016
- Inntekt under 2G	180	186
- Inntekt frå 2G og under 3G	591	820
- Inntekt frå 3G og under 4G	849	1 090
- Inntekt frå 4G og under 5G	1 239	1 500
- Inntekt frå 5G og over	1 761	2 350

Satsane er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester. Administrasjonen har fullmakt til endre satsane i samsvar med rundskriv frå helse- og omsorgsdepartementet.

4.2 Behandling i kommunestyret

Behandling

Forslag frå Bygdalista:

Redusert utbytte fra Eidefoss	kr 600.000,-
Eiendomsskatt uendra	kr 350.000,-
Reduserte inntekter	kr 950.000,-

Auka inntekt rammetilskot på kr 300.000 blir overført disposisjonsfondet.

Dekkes inn med følgende rammereduksjoner:

Regiondata	kr 100.000,-
Støttefunksjon	kr 400.000,-
Miljø teknisk næring	kr 450.000,-
Reduserte kostnader	kr 950.000,-

I tillegg må følgende gjennomføres:

Politikerlønninger bør ned med 20%. Det er viktig at vi som politikere viser måtehold når vi skjærer ned på alle andre sektorer. De pengene som det gir bør brukes på omstillingen i pleie/omsorg slik at den sikres god gjennomføringsevne (ca 190.000 kr+) og 60.000 kr økt tilskudd til idrettslaget slik at de kan opprettholde sin virksomhet.

Videre bør det gjennomføres omorganisering av hele strukturen i Lom kommune, fra toppen og ned. Det utarbeides organisasjonsplan med stillinger og en ser på andre måter å løse ting på. Dette gjelder alle avdelinger.

Forslag frå Rolv Enersvold:

Møtegodtgjersle for folkevalde i kommunestyremøte blir redusert med 50 % i 2016. Innsparing som følge av dette skal avsettas på disposisjonsfond. Reglement for godtgjersle til folkevalde skal reviderast og forenklast innan april 2016.

Forslag frå Anne-Lise Marstein

Løyving til parkeringsvertar blir trekt ut av forslaget.

Votering

Det vart først votert over skattevedtaket:

Forslaget frå Lomslista og forslaget frå formannskapet vart sett opp med alternativ votering.

Tolv røysta for forslaget frå formannskapet. Fem røysta for forslaget frå Lomslista.

Deretter vart det votert over forslaget til Bygdalista vedr reduksjon i godtgjersle.

Forslaget falt med fjorten mot tre røyster.

Deretter vart det røysta over forslaget frå Rolv Enersvold.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Deretter vart det votert over forslaget frå Anne-Lise Marstein om å trekkje ut løyving til parkeringsvertar.

Dette vart samrøystes vedtatt.

Deretter vart det votert over inndekking av underbalanse på kr 950.000

Forslag frå formannskapet:

For dekning av registrert underbalanse med kr 950.000 blir flg endringar gjennomført:

Inntektsauke i statleg rammetilskott	300.000
Reduksjon i Regiondata	100.000
Rammereduksjon pleie og omsorg	200.000
Rammereduksjon helse og velferd	100.000
Rammereduksjon støttefunksjonen	50.000
Rammereduksjon Loar skule	100.000
Rammereduksjon Lom ungdomsskule	50.000
Rammereduksjon MTN	150.000
Auka avsetning disp.fond	100.000

Forslag til endringar blir vidareført i økonomiplanperioden.

Forslag frå Bygdalista:

Redusert utbytte fra Eidefoss	kr 600.000,-
Eiendomsskatt uendra	kr 350.000,-
Reduserte inntekter	kr 950.000,-

Auka inntekt rammetilskot på kr 300.000 blir overført disposisjonsfondet.

Dekkes inn med følgende rammereduksjoner:

Regiondata	kr 100.000,-
Støttefunksjon	kr 400.000,-
Miljø teknisk næring	kr 450.000,-
Reduserte kostnader	kr 950.000,-

Forslaget frå formannskapet og forslaget frå Bygdalista vart sett opp til votering mot kvarandre.

Forslaget frå formannskapet fekk 12 røyster. Fem røysta for forslaget frå Bygdalista.

Deretter vart det votert over budsjettframlegget slik det går fram av protokoll.

Budsjett og økonomiplan 2016-2019 vart samrøystes vedtatt.

Vedtatt

Budsjett og økonomiplan 2016-2019 vart samrøystes vedtatt.

I samband med revidering av vilkåra for tilskot frå næringsfondet skal det vurderast å innføre ei utviklingsstøtte til nyetablerte i landbruksnæringa.

Del 5 Vedtekne endringer i budsjettforslag

5.1 Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet	Rekneskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<u>Driftsinntekter</u>						
Brukerbetalinger	8 876 560	8 542 640	9 201 600	9 175 600	9 175 600	9 175 600
Andre salgs- og leieinntekter	29 455 285	30 084 150	30 962 100	31 432 100	32 018 100	31 875 100
Overføringer med krav til motytelse	29 864 739	17 999 050	18 469 125	18 380 525	18 380 525	18 380 525
Rammetilskudd	83 794 006	83 987 000	85 334 000	85 334 000	85 334 000	85 334 000
Andre statlige overføringer	10 134 717	8 949 862	13 835 862	13 758 862	13 730 862	13 702 862
Andre overføringer	543 858	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Skatt på inntekt og formue	43 317 330	47 362 000	50 221 000	50 221 000	50 221 000	50 221 000
Eiendomsskatt	5 187 850	5 933 000	5 948 000	5 948 000	5 948 000	5 948 000
Andre direkte og indirekte skatter	6 667 673	5 000 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Sum driftsinntekter	217 842 018	207 957 702	218 671 687	218 950 087	219 508 087	219 337 087
<u>Driftsutgifter</u>						
Lønnsutgifter	126 904 330	123 946 980	126 340 127	127 156 327	127 275 327	125 686 327
Sosiale utgifter	27 080 740	25 666 817	22 944 700	23 161 100	23 336 100	22 879 300
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	30 751 439	27 061 548	25 685 100	25 411 100	25 365 100	25 411 100
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	21 710 939	17 274 649	19 290 617	17 840 917	17 790 917	17 790 917
Overføringer	20 306 124	10 894 592	14 462 425	12 098 725	9 598 725	7 098 725
Avskrivninger	11 230 853	10 902 000	11 230 853	11 230 853	11 230 853	11 230 853
Fordelte utgifter	-6 693 971	-45 384	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	231 290 454	215 701 202	219 953 822	216 899 022	214 597 022	210 097 222
Brutto driftsresultat	-13 448 436	-7 743 500	-1 282 135	2 051 065	4 911 065	9 239 865
<u>Finansinntekter</u>						
Renteinntekter og utbytte	11 140 949	11 377 000	10 920 000	10 920 000	10 920 000	10 920 000
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	109 867	50 000	30 000	50 000	50 000	50 000
Sum eksterne finansinntekter	11 250 816	11 427 000	10 950 000	10 970 000	10 970 000	10 970 000
<u>Finansutgifter</u>						
Renteutgifter og låneomkostninger	4 941 376	5 022 800	4 177 800	4 502 900	4 511 600	4 371 000
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 350 817	7 278 000	8 287 800	8 578 200	8 565 900	8 501 745
Utlån	29 527	70 000	50 000	70 000	70 000	70 000
Sum eksterne finansutgifter	11 321 720	12 370 800	12 515 600	13 151 100	13 147 500	12 942 745
Resultat eksterne finanstransaksjonar	-70 903	-943 800	-1 565 600	-2 181 100	-2 177 500	-1 972 745
Motpost avskrivningar	11 230 853	10 902 000	11 230 853	11 230 853	11 230 853	11 230 853
Netto driftsresultat	-2 288 486	2 214 700	8 383 118	11 100 818	13 964 418	18 497 973
<u>Interne finanstransaksjonar</u>						
Bruk av tidlegare års reknesk.messig mindreforbruk	57 298	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	7 081 942	50 000	930 500	292 500	292 500	292 500
Bruk av bunde fond	5 050 183	3 586 300	2 997 100	2 997 100	2 997 100	2 997 100
Sum bruk av avsetningar	12 189 424	3 636 300	3 927 600	3 289 600	3 289 600	3 289 600
Overført til investeringsrekneskapen	258 124	509 000	370 800	391 400	411 000	431 400
Dekning av tidlegare års reknsk.m. meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	103 298	55 000	6 652 918	8 712 018	11 556 018	16 069 173
Avsetningar til bunde fond	8 202 868	5 287 000	5 287 000	5 287 000	5 287 000	5 287 000
Sum avsetningar	8 564 291	5 851 000	12 310 718	14 390 418	17 254 018	21 787 573
Rekneskapsmessig meir- eller mindreforbruk	1 336 647	0	0	0	0	0

5.2 Einingar

Grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	18 631 300	20 830 600
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	4 506 444	4 565 880
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	2 073 000	4 958 500
14 OVERFØRINGAR	3 364 900	3 080 600
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	70 000	50 000
16 SALSINNTEKTER	-683 550	-987 000
17 REFUSJONAR	-3 749 300	-3 806 300
18 OVERFØRINGAR	-5 734 000	-10 250 000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50 000	-30 000
Sum grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	18 428 794	18 412 280

Grp. Ansvar: 07 PLEIE OG OMSORG	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	32026500	55911000
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	5623038	8698489
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	470000	704500
14 OVERFØRINGAR	-2373000	293000
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	53000	53000
16 SALSINNTEKTER	-5314000	-7616500
17 REFUSJONAR	-2293000	-4328000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-53000	-53000
Sum grp. 07 INSTITUSJONSBASERT OMSORG	28139538	53662489

Grp. Ansvar: 09 ADMINISRATIV STAB/ rådgj. oppvekst	Budsjett 2015	Budsjett 2016
10 LØNSUTGIFTER	2 765 200	2 853 700
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	254 000	243 000
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	1 346 300	1 378 000
14 OVERFØRINGAR	15 000	26 000
17 REFUSJONAR	-2 021 200	-2 130 500
Sum grp. Ansvar: Rådgjevar oppvekst	2 359 300	2 370 200

5.3 Fondskapital

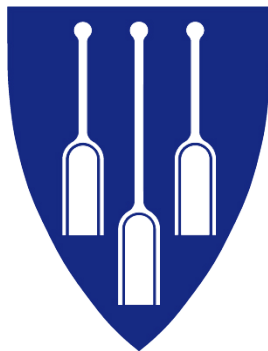
Tal i heile tusen kroner	Inngåande balanse	2016	2017	2018	2019	Utgåande balanse
<u>Disposisjonfond</u>	3487					20 383
Avsett drift/disponert		-349	2 348	5 192	9 705	
<u>Heimfallsfond</u>	3 320					3 720
Avsett frå drift		100	100	100	100	
<u>Næringsfond</u>	3872					10 112
Driftstiltak		-2 590	-2 590	-2 590	-2 590	
Avsett frå drift		4 150	4 150	4 150	4 150	
<u>Kapitalfond</u>	3 240					3 240
Totalt	13 919					37 455

foto: Wenche Kroken

Oppsett - Ola Ø Roschaug

Budsjettdokument for Lom kommune

Gjestfri og nyskapande

2016

Midtgard
2686 Lom
Telefon: 61 21 73 00
Epost: post@lom.kommune.no
www.lom.kommune.no
facebook.com/lomkommune

Midtgard
2686 Lom
Telefon: 61 21 73 00
Epost: post@lom.kommune.no
www.lom.kommune.no
facebook.com/lomkommune